

پیکر

مؤسسه آموزشی مصباح

نشریه داخلی دبیرستان دوره اول

سال اول / پاییز ۱۴۰۰ / شماره اول

مهر دیدار

ویژه برنامه‌ی آیین بازگشایی

گزارش‌های تخصصی و عمومی

ذره‌بین / زونکن

یادگیری باطعم ورزش و تحرک

مثلت برمودا خطری در پهنه آموزش

کلاسی به وسعت خانه و مدرسه

هم‌افزایی رمز موفقیت آموزش

رشی / سایه‌بان آرامش

شناختی از مغز نوجوان

از نوجوانان سوالاتی که با علامت «چرا» شروع می‌شود، نپرسید؛

خانواده تاب آور

نگرش مثبت، اساس موفقیت در تاب آوری است

یک شروع متفاوت

یک پاییز ویژه

مطبع کلام/مهر دیدار/اذره بین

ازونکن/سایه بان آرامش/نگارخانه

ریشه های ماندگار/رسش

سپهر

کتاب

وع

یک شروع متفاوت

یک پاییز ویژه

مطلع کلام/مهر دیدار/اذره بین

زونکن/سایه بان آرامش/نگار خانه

ریشه های ماندگار/ارسش

متفاوت

پیرنگ

شماره اول

نشریه داخلی دبیرستان مصباح (دوره اول)

Pei Rang Magazine

سال اول | شماره ۱ | پاییز ۱۴۰۰

صاحب امتیاز: سیروس حاجی زاده مدیر عامل
مؤسسه آموزشی مصباح
مدیر مسئول: علی حاجی زاده جوشنی
سردبیر: رضا تقی آبادی
دبیر داخلی: جواد رادمعین
طراحی و صفحه آرایی: زهرا صالحی کوپایی
گردآوری و تدوین مطالب: مرضیه شریفی
همکاران این شماره: علی زالی | حسین فراهانی |
علی پژوهش | مجتبی موسوی | سعید حضرتی و
رضا باجلان

با ما در تماس باشید

اینستاگرام: [mesbah.highschool.d1](https://www.instagram.com/mesbah.highschool.d1)

آدرس سایت: www.mesbahedu.ir

تلفن: ۲۲۶۹۰۶۲۳-۲۲۶۹۰۶۲۰

نشانی: تهران، بلوار قیطره، خیابان خراسانی، پلاک ۲۴، مؤسسه فرهنگی آموزشی مصباح دانش

مهر دیدار

مطلع کلام	۶
سخن مدیر مسئول	۷
مهر دیدار	۸
ویژه برنامه آیین بازگشایی	۱۰
ذره بین	۱۴
پنجره آشنایی	۱۵
پاراسل	۱۸
مثلث برمودا	۲۰
اختصاصی شورای دبیران	۲۳
برنامه های ورزشی ، تفریحی تابستان	۲۶
زونکن	۳۲
پناهگاه	۳۳
جلسات اختصاصی با خانواده	۳۵
جلسات مجازی با خانواده/ دانش افزایی	۳۶
دپارتمان های آموزشی	۳۸
سایه بان آرامش	۴۰
خانواده تاب آور	۴۱
نگارخانه	۴۴
مهر دیدار	۴۶
فعالیت های ورزشی تابستان	۴۷
یک جرعه تجربه	۴۸
آشنایی بامدیریت محترم مؤسسه آموزشی مصباح (جناب آقای حاجی زاده)	۴۹
رسش	۵۴
شناختی از مغز نوجوان	۵۵

مطلع كلام

سخن مدير مسئول

«پی رنگ» آئینه تمام نمای فعالیت ها و اقدامات این مقطع است؛

هر که آگه تر بود، جانش قوی است
هر که را افزون خبر، جانش فزون

اقتضای جان چو ای دل آگهی است
جان نباشد جز خبر در آزمون

در دنیای مدرن و تکنولوژیک امروز، ارتباطات و سایر اجزای آن در بستر فضای مجازی صورت می گیرد که شکل جدیدی از ارتباط را با مخاطبین عام تر و گسترده تر به وجود آورده است ولی عمق و ریشه ارتباطات به همان میزان کم و سطحی شده است.

مارشال مک لوهان، پدر علم ارتباطات جهان با تعریفی جامع از رسانه ها، آن ها را به دو سطح رسانه های سرد و گرم تقسیم می کند که فراخنای هدف مخاطبین و عمق نفوذ آن را مدنظر قرار داده است. در این میان با تعریفی از رسانه های کاغذی و کتاب به عنوان گرم ترین رسانه؛ پایداری، عمق پذیری، تأثیر و تأثر بر مخاطبین و سطح ارتباطی آن را بی بدیل ترین و عمیق ترین رسانه در طول اعصار مختلف تاریخ می داند.

دبیرستان دوره اول مصباح در کنار بهره گیری از رسانه های اجتماعی در بستر فضای مجازی و توجه به تکنولوژی گسترده ارتباطی در کلیه سطوح، بر آن شد تا با نگاهی علمی و تخصصی به موضوع آموزش و تربیت در این مقطع و به جهت ارتباطی عمیق با مخاطبین فهیم و فرهیخته خود، نسبت به ایجاد و راه اندازی نشریه ای تخصصی با نام «پی رنگ»، آئینه تمام نمای فعالیت ها و اقدامات این مقطع برای همه کسانی باشد که با نقش خود در خانواده عظیم مصباح، با هدفی بزرگ و نگاهی استراتژیک به بحث آموزش و پرورش فرزندان خود، شاهد اقدامات بی بدیل همکاران ما در دوره اول متوسطه مصباح خواهند بود.

نشریه ای که پیش روی شماست، اولین شماره از سری مجلداتی است که هر دو ماه یکبار، میهمان دیدگان مبارکتان خواهد بود تا با رصد دقیق مجموعه فعالیت های ما در این مقطع، پلی باشد بین ما و شما و تریبونی باشد به وسعت مدرسه تا خانه.

علی حاجی زاده جوشنی
مدیر مسئول

واژه «پی رنگ» plot

طرح یا الگوی حوادث در داستان است. شرح فشرده و مسیری وقایعی که برای اشخاص داستان اتفاق می افتد. حلقه های پیوسته رشته حوادثی است که نویسنده انتخاب می کند و به یاری آن خواننده را به جایی که مدنظرش است هدایت می نماید. پیرنگ چون و چرایی حوادث را در داستان نشان می دهد. از این رو، عنوان این نشریه با نام «پیرنگ» رونمایی می گردد تا طرح بلندی از دانایی ها را به تصویر کشیده و سیری جذاب از فرش و عرش قلم را نمودار باشد.

مهر دیدار

یک شروع متفاوت

یک پاییز ویژه

ویژه برنامه‌ی آیین بازگشایی

اول مهر اول مهر است

مهر دیدار

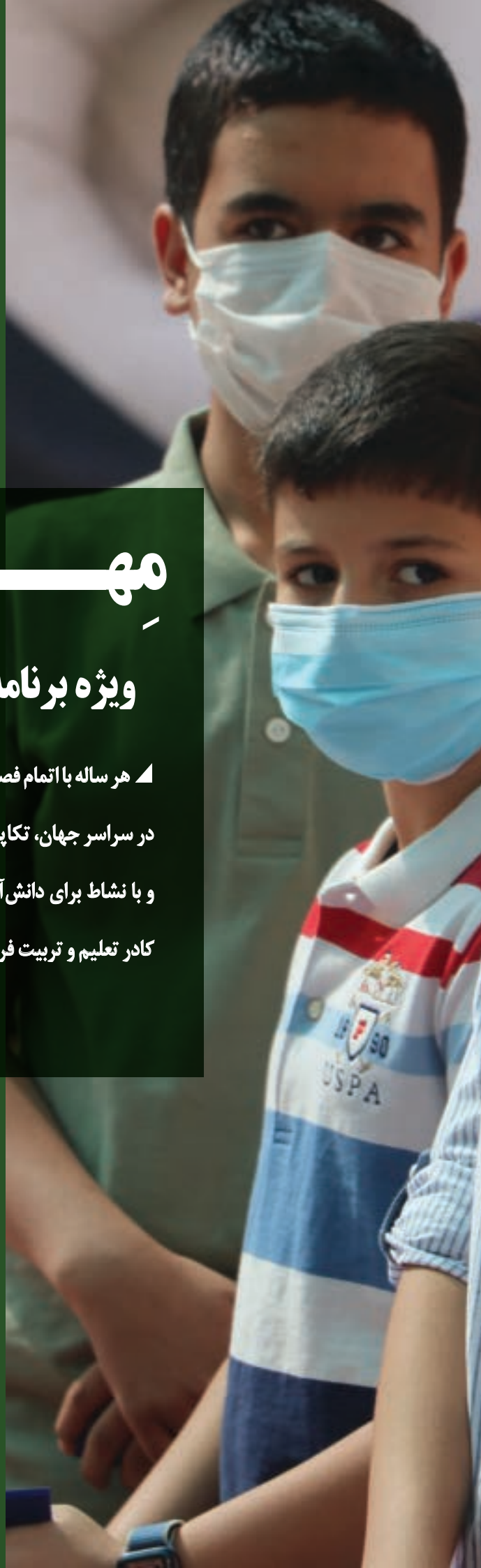
ویژه برنامه آیین بازگشایی

▲ هر ساله با اتمام فصل تابستان و آغاز سال تحصیلی

در سراسر جهان، تکیه‌ی جهت ایجاد محیطی جذاب

و با نشاط برای دانش‌آموزان اقصی نقاط جهان توسط

کادر تعلیم و تربیت فراهم می‌آید.

مهر دیدار | ویژه برنامه آیین بازگشایی

▲ اول مهر اول مهر است

مهر دیدار (ویژه برنامه آیین بازگشایی)

آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۰

یونیسف از طراحی محیطی خود در مقر سازمان ملل رونمایی کرد که بر اساس آمار آن، ۱/۸ تریلیون کلاس درس به علت کرونا از دست رفته و کلاس‌های درس در ۲۷ درصد کشورها کامل یا به شکل ناقص هنوز تعطیل است و برای نشان آن با ترسیم تابلویی ساعت‌شمار، زمان واقعی این فاجعه را که برابر با ۱/۸۲۶/۳۹۹/۱۲۰/۴۶۶ ساعت است محاسبه کرده که مدام در حال تغییر و برورسانی است.

هر ساله با اتمام فصل تابستان و آغاز سال تحصیلی در سراسر جهان، تکاپویی جهت ایجاد محیطی جذاب و بانشاط برای دانش‌آموزان اقصی نقاط جهان توسط کادر تعلیم و تربیت فراهم می‌آید که ضمن توجه به آخرین متدها و دستاوردهای حوزه تربیتی، آموزشی و روان‌شناسی با به‌کارگیری شیوه‌هایی هدفمند بتوان نسل نوجوان کشور را به پرورش خلاقیت و استعدادهای خود رهنمون گردانید.

در این میان کشورهای مختلف صنعتی و پیشرفته دنیا بالاخص فنلاند، کانادا، ژاپن و در چندین سال اخیر نظام آموزشی سنگاپور (بعد از تصدی ریاست‌جمهوری خانم حلیمه یعقوب) بیشترین بهره را از علوم مختلف اخذ تا در نتیجه بتوانند با شکل‌دهی محیطی در خور شأن آموزش و پرورش به هدایت قابلیت‌ها و پرورش استعدادها بپردازند.

بعد از پاندمیک ویروس کرونا و تعطیلی مدارس و مراکز آموزشی جهان و ایجاد خسارتی بس جبران‌ناپذیر بر پیکره تربیتی آینده‌سازان کشورها در روند آموزشی و با تلاش دانشمندان حوزه علوم پزشکی و درمانی و با کشف واکسن COVID 19 بسیاری از کشورها با رعایت پروتکل‌هایی نسبت به شروع فعالیت آموزشی خود و با تدابیری خاص اقدام نمودند.

در این میان بسیاری از کشورها با تعطیلی نزدیک به دو سال تحصیلی و اتفاق نظر بر این موضوع که تداوم امر حاضر قطعاً باعث خساراتی جبران‌ناپذیر در فراگیری علوم این نسل خواهد شد به چاره‌اندیشی و طرح پرسش‌هایی اساسی برای برنامه‌ریزی حوزه تربیتی و آموزشی نموده تا به روش‌هایی بومی به این مهم دست یابند.

در همین راستا یونیسف از طراحی محیطی خود در مقر سازمان ملل رونمایی کرد که بر اساس آمار آن، ۱/۸ تریلیون کلاس درس به علت کرونا از دست رفته و کلاس‌های درس در ۲۷ درصد کشورها کامل یا به شکل ناقص هنوز تعطیل است و برای نشان آن با ترسیم تابلویی ساعت‌شمار، زمان واقعی این فاجعه را که برابر با ۱/۸۲۶/۳۹۹/۱۲۰/۴۶۶ ساعت است محاسبه کرده که مدام در حال تغییر و برورسانی است.

بی‌شک به‌سان جمله معروف صدرالمতألین، ملاصدرای شیرازی: «شرف المکان بالمکین»، «ارزش مکان‌ها به انسان‌هایی است که در آن زیسته‌اند»؛

با روح و فضای حاکم بر آموزش و پرورش هر کشور، حضور دائمی و مشارکت فیزیکی دانش‌آموزان در فضایی به نام «مدرسه» خواهد بود. مدرسه‌ای که با ایجاد فضایی امن و ارتباطی چهره به چهره (face to face) با اساتید، باعث ایجاد الفت و نزدیکی دانش‌آموزان و دبیران شده و با عنایت به شکل‌دهی رفتار اجتماعی، باعث مسئولیت‌پذیری، نظم‌دهی، قانون‌پذیری، تکامل شخصیت و ظرفیت وجودی افراد و از همه مهم‌تر پرورش قابلیت، استعدادها و توانایی نوجوانان خواهد شد و البته که همه این‌ها فقط و فقط در مدرسه امکان فعلیت خواهند داشت چرا که طبق اعلام سازمان علمی، آموزشی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) در گرامی‌داشت روز جهانی سوادآموزی (۱۸ شهریور، ۸ سپتامبر) مهارت‌هایی را اعلام کرده است که داشتن این توانایی‌ها و مهارت‌ها، مصداق بارز باسواد بودن قرار گرفته است و همگی این‌ها یا در مدرسه و یا در تعامل با ساختار آموزشی شکل خواهند گرفت.

این مهارت‌ها عبارتند از:

۱. سواد عاطفی و توانایی برقراری ارتباط مناسب
۲. سواد رسانه‌ای و تشخیص رسانه‌های معتبر
۳. سواد ارتباطی و دانستن آداب اجتماعی
۴. سواد مالی
۵. سواد تربیتی و تربیت شایسته
۶. سواد رایانه‌ای
۷. سواد سلامتی
۸. سواد نژادی و قومی و شناخت آن‌ها
۹. سواد بوم‌شناختی و محیط زیستی
۱۰. سواد تحلیلی و ارزیابی
۱۱. سواد علمی

شرف المکان بالمکین

ارزش مکان‌ها به انسان‌هایی است که در آن زیسته‌اند
صدرالمتألین، ملاصدرای شیرازی

دبیرکل سازمان ملل متحد در سخنرانی خود به مناسبت بازگشایی مدارس و آغاز سال تحصیلی می‌گوید:
 «آموزش کلید رشد فردی و آینده جوامع است».
 ما در یک لحظه تعیین‌کننده برای کودکان و نوجوانان جهان هستیم و سپس عبارت:
Save The Future ! «آینده را دریابید!» را برجسته می‌کند.

لذا موارد فوق که بخش عظیمی از مهارت‌آموزی دانش‌آموزان و نوجوانان یک کشور است ارتباطی بس ژرف و عمیق با ساختار مدرسه‌ای دارد و از این روست که می‌توان به صراحت لازم بیان داشت که:

«جامعه با ما شروع می‌شود و از ما شروع می‌شود؛ جامعه از مدرسه شروع می‌شود».

بنابراین با توجه به نیازسنجی مسئولین دبیرستان دوره اول مجتمع آموزشی مصباح در تعطیلی قریب به دو سال مدرسه و لزوم دیدار نوجوانان و دانش‌آموزان با هم و تشریک مساعی مجدد خانه و خانواده با نظام آموزشی و تربیتی در مدرسه، برنامه‌ای تحت عنوان «مهـر دیدار» مورد واکاوی و ارزیابی قرار گرفت که پس از بحث و نظرات کارشناسی و برگزاری جلسات متعدد هم‌افزایی خبرگان امر در این حوزه و تبیین راهکارهای لازم برای رفع این دغدغه‌مندی‌ها و همچنین برگزاری جلسه‌ای

«جامعه با ما شروع می‌شود و از ما شروع می‌شود؛ جامعه از مدرسه شروع می‌شود»

با محتوای فاخر و در عین حال سرگرم‌کننده به مناسبت آیین بازگشایی مدارس در این مجموعه آموزشی و فرهنگی طرح‌ریزی گردید و با تکیه بر سلامتی همه عزیزان با رعایت حداکثری پروتکل‌های بهداشتی، برنامه‌ای در دو سانس صبح (ساعت ۹ تا ۱۲) و عصر (ساعت ۳ تا ۶) و در سه روز متوالی برای پایه‌های مختلف آموزشی (پایه نهم، ۳۰ شهریور؛ پایه هشتم، ۳۱ شهریور و پایه هفتم، اول مهرماه ۱۴۰۰) مورد توجه و برنامه‌ریزی واقع که طی آن با تشریک مساعی همکاران اجرایی و آموزشی، این برنامه که یکی از اصلی‌ترین نیازهای مدل حاضر مجتمع در دبیرستان دوره اول شناخته شده بود مورد اجرا قرار گرفت که به دنبال آن با سخنرانی‌های جامع مسئولین مواد لازم جهت شروع سال تحصیلی تبیین و در قالب بسته‌های آموزشی از پیش تعیین شده، کلیه کتب درسی به همراه برنامه درسی هر پایه و آیین‌نامه‌های مختلف آموزشی و انضباطی و ... تقدیم دانش‌آموزان عزیز دبیرستان دوره اول گردید.

ذره بین

گزارش های تخصصی

ذره بین | پنجره آشنایی

پنجره آشنایی

در جهان امروز، آموزش و پرورش به عنوان اساسی‌ترین رکن توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مطرح است و هیچ تحولی در جامعه بدون توجه ویژه به نقش نظام آموزشی در آن امکان‌پذیر نیست. با ورود به قرن بیست و یکم، کشورهای پیشرفته صنعتی با برنامه‌ریزی‌های دقیق بر روی سیستم‌های آموزشی، رقابت سختی را برای رسیدن به «دانایی» بیشتر ادامه می‌دهند. در گذشته، مدرسه تنها راه انتقال دانش بود.

طبق گفته الوین تافلر (Alvin Toffler) بی‌سواد قرن ۲۱، کسانی نخواهند بود که خواندن و نوشتن نمی‌دانند بلکه کسانی هستند که نتوانند یاد بگیرند یا یاد دهند؛ بدین جهت، آموزش یکی از مهم‌ترین ارکان هر نظام اجتماعی به‌شمار می‌رود. در جوامع پیشرفته که روزبه‌روز بر پیچیدگی آن افزوده می‌شود، بدون آموزش‌های لازم، زندگی ممکن نخواهد بود. به تناسب گسترش مهارت‌های کار و زندگی در شرایط کنونی، نظام آموزش هر جامعه‌ای نیاز به ارتقاء کمی و کیفی دارد لذا سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در مسائل آموزشی در سطوح

در گذشته، به خاطر عدم دسترسی به منابع گوناگون اطلاعاتی، مدرسه تنها راه انتقال دانش بود. یادگیری، تغییر رفتار تعریف می‌شد و در نتیجه تدریس، انتقال یک طرفه و منفعلانه اطلاعات توسط معلم بود. اما در قرن بیست و یکم با پیشرفت فناوری و روش‌های آموزشی نوین، مدارس دیگر نمی‌توانند شاهد صرف زمان برای انتقال یک مجموعه اطلاعات تجویز شده از معلم به دانش‌آموز در طی یک مقطع ثابت زمانی باشند بلکه مدارس باید فرهنگ «آموزش برای یادگیری» را ترویج دهند.

توانمندی‌های فناوری، کارکردها و کاربردهای آن، سیاست‌گذاری و انتخاب خط‌مشی صحیح و متناسب برای جامعه هدف (دانش‌آموزان)، ایجاد زیرساخت‌های لازم، بومی‌سازی و فرهنگ‌سازی مناسب برای استفاده و سپس با یادگیری و تسلط بر آن بتوانیم از مزایای آن بهره‌مند شویم.

سازمان‌های آموزشی

در شرف تبدیل شدن به یک نظام ترکیب شده از «آجرها و کلیک‌ها» هستند.

با توجه به موارد مذکور، آموزش و پرورش به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی و اجتماعی، رسالت خطیر تربیت نسل امروز و فردای جامعه را به عهده دارد که تحقق این رسالت مهم، نیازمند تدارک و تأمین نیروی انسانی شایسته، محتوای آموزشی مناسب، مدیریت و راهبرد تربیتی درست، فضا و تجهیزات بهینه، روش‌ها و فرآیندی کارآمد و اثربخش است.

از این رو سازمان‌های آموزشی در شرف تبدیل شدن به یک نظام ترکیب شده از «آجرها و کلیک‌ها» هستند. مدیریت آموزشی باید آینده تدریس، رهبری و یادگیری در یک نظام مجازی بروکراتیک را که به سختی می‌توان تصور کرد، پیش‌بینی کند.

رهبر آموزشی آینده، نیازمند مهارت‌هایی خواهد بود که صرفاً در نظام‌های آموزشی مدرسه‌های عصر حاضر هویدا می‌شوند. اگر برنامه مدیریت آموزشی خواهان هم‌گامی با تغییرات سریع است باید با اتخاذ رویکردی متفاوت در فرآیند آموزش و یادگیری پیشرو باشد. برنامه مدیریت آموزشی آینده، یک نظام بروکراتیک دارای محدودیت زمانی و مکانی را منعکس می‌کند که با یک ساختار دیجیتالی ایجاد شده در اینترنت تکمیل خواهد شد. در این نظام بروکراتیک در حال ظهور، گونه ارتقاء یافته‌ای از فرآیند آموزش و یادگیری مجازی، به عنوان جریان اصلی یادگیری شکل خواهد گرفت. رهبری آموزشی مستلزم داشتن درک و دانش عمیق از فرآیند آموزش و یادگیری است.

رهبر آموزشی تربیت محور نه تنها در خصوص یادگیری آگاهی دارد بلکه از فنون تدریس نیز همانند یک متخصص ماهر اطلاع دارد و آن‌ها را درک می‌کند. او تعامل پیچیده بین معلم و دانش‌آموزان را درک می‌کند و این آگاهی را به‌واسطه یک برنامه رهبری آموزشی با کیفیت ارتقاء خواهد داد. کن رایبسون (Ken Robinson) در پر فروش‌ترین کتاب خود تحت عنوان «The Element» این‌گونه می‌نویسد:

«کلیه تحولات [آموزشی] استاندارد کردن آموزش نیست، بلکه شخصی‌سازی کردن آن است تا منجر به دستیابی کشف

و حوزه‌های مختلف اعم از ابتدائی، متوسطه و نظایر آن یکی از سرنوشت‌سازترین حوزه‌ها است.

سیاست‌گذاری در این حوزه، امری پویا و متغیر است که به فراخور نیاز جوامع، باید دستخوش تغییر و اصلاح گردد. در این میان، بهره‌مندی از سیاست‌ها و تجارب آموزشی سایر کشورها در طراحی نظام آموزشی کشور هدف بسیار مفید و مؤثر می‌باشد. از طرفی با عنایت به پاندمیک کرونا در جهان معاصر و تأثیر آن بر عرصه‌های مختلف شئون زندگی انسان‌ها بالاخص امر تربیت و آموزش، نقش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی در چرخه یادگیری بسیار اهمیت دارد. آن‌چه در مبحث یادگیری الکترونیکی و مجازی در آموزش و پرورش موضوعیت دارد، تحول در فرآیند یادگیری و یاددهی برنامه‌ها و روش‌های آموزشی است.

با توجه به تحولات جهانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات را می‌توان از دیدگاه گوناگون مورد توجه قرار داد. برخی به آن از دید ابزار، برخی از دید هدف و محور توسعه نگاه می‌کنند. اما آن‌چه مسلم است، چه به‌عنوان محور توسعه و چه به‌عنوان ابزار توسعه؛ ما را در مسیری قرار می‌دهد که باید خود را برای مواجهه با سیل خروشان اطلاعات در فضای مجازی و ارتباطی روبه‌رو سازیم و بتوانیم به‌عنوان کنشگرانی فعال در این عرصه به تولید محتوا و ارائه آموزش‌های لازم بپردازیم. بنابراین، ابتدا با شناخت

مقاطع مختلف تحصیلی، باعث ایجاد گسست و شکافی بین مدرسه و معلم، دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان گردیده که پر کردن این خلاء بزرگ و رفع چنین گسل عظیمی در شیوه‌های آموزشی و تربیتی، کاری بس دشوار و نیاز به ظرافت‌های عمیق تجربی و انطباق با امکانات و ابزارهای روز و کارآمد دارد.

استعدادهای شخصی هر دانش‌آموز شود و او را در محیطی قرار دهد که می‌خواهد یاد بگیرد و جایی که به‌صورت طبیعی بتواند شور و اشتیاق واقعی خود را پیدا کند. بدین جهت با بروز پدیده پاندمیک کرونا در سطح جهان و درگیری آن با ابعاد مختلف زندگی بشر امروزی بالاخص امر آموزش و تربیت نوجوانان در

به معرفی خود و شرح سوابق تحصیلی و اشتغال به تدریس و نیز اعلام تألیفات و هم‌چنین همکاری با مراکز آموزشی از جمله مؤسسه مصباح و یا همکاری با دیگر مدارس و آموزشگاه‌های علمی اقدام نمودند. بخش دوم سخنان همکاران آموزشی به روش تدریس و کلاس‌داری، مشارکت‌گیری و انتظارات موردنظر از دانش‌آموزان در حین آموزش و در سخنان همکاران اجرایی نیز به تبیین حوزه مسئولیت خود در مدرسه و چگونگی ارتباط دوسویه دانش‌آموزان و اولیاء با ایشان، پیش از شروع سال تحصیلی و هم‌زمان با تقویم آموزشی مدرسه در طول سال اختصاص یافته بود.

در بخش پایانی نیز برای آمادگی و استقبال از مهرماه و بازگشایی مدرسه از جمله در دوران گذار از آموزش مجازی به آموزش ترکیبی نیمه حضوری، فعالیت‌هایی که در منزل به عهده دانش‌آموزان سپرده خواهد شد و نیز ضرورت و میزان نظارت والدین عزیز در پیگیری‌های درسی فرزندانشان به‌منظور حفظ آمادگی‌های ذهنی و روحی، پیش‌بینی تمهیدات لازم برای استفاده مناسب‌تر در ادامه آموزش مجازی و ملزومات آن و ... توصیه‌های قابل توجهی صورت پذیرفت.

پنجره آشنایی در ادامه راه و تا رسیدن به مقصد نهایی فرزندان عزیزمان در بازه زمانی هزار روزه دوره اول متوسطه مصباح با کسب «مهارت و توانایی بر پایه اخلاق و دانایی» و با امید به روزهای بهتر در پیش‌رو، هم‌چنان به روی خانواده‌های معظم مصباح گشوده خواهد بود.

دوری ناشی از کرونا در نظام آموزشی و تربیتی است و موجبات عدم استفاده مستقیم و چهره به چهره دانش‌آموزان از محضر اساتید و دبیران را فراهم آورده، می‌تواند از طریق پهنه فضای اینترنتی و کلاس‌های مجازی و هم‌چنین شناخت اصول، روش‌ها، کارکرد، اهداف و انتظارات آنان آشنا سازد و تعاملی میان دانش‌آموزان عزیزمان، خانواده‌های محترم ایشان و اساتید گرانقدر مجموعه آموزشی مصباح برقرار نماید.

از این‌رو، پنجره آشنایی دریچه‌ای است که به سمت خانواده بزرگ مصباح گشوده شده تا در فضایی پر از صمیمیت و دوستی، پذیرای دانش‌آموزان عزیز و اولیاء گرانقدرشان باشند.

در سال‌های گذشته برای آشنایی و اُفت بیشتر، دبیرستان دوره اول مصباح میزبان اولیاء و دانش‌آموزان در مدرسه و در اجتماعی منسجم و باشکوه بود که ضمن معارفه حضوری، شرایط تبادل نظر و ارتباط دوسویه مناسب‌تر مهیا می‌شد اما در دوران کرونا و مجازی شدن مدارس، پنجره آشنایی هم از دریچه دوربین سیستم‌های شخصی معلمان و یا با تجهیزات مدرسه در سامانه‌های آنلاین و آنلاین به معارفه و پیوند خانه و مدرسه اقدام نموده و کماکان جای خود را در اذهان و قلوب مخاطبینش حفظ کرده است.

تابستان امسال و پیش از آغاز دومین سال تحصیلی مجازی و طی برگزاری پنج جلسه پنجره آشنایی در دو بخش آشنایی با کادر اجرایی و نیز آشنایی با اساتید آموزشی، در هر سه پایه هفتم، هشتم و نهم، تمامی همکاران در فرصتی که برایشان فراهم بود

پنجره آشنایی

دریچه‌ای است که به

سمت خانواده بزرگ

مصباح گشوده شده تا

در فضایی پر از صمیمیت

و دوستی، پذیرای

دانش‌آموزان عزیز و اولیاء

گرانقدرشان باشند.

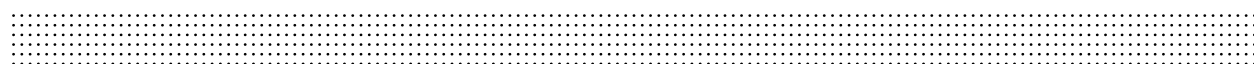
در این میان با مطالعه عمیق و رصد دقیق رویکردهای روان‌شناسانه، تربیتی و آموزشی در دوران پسا کرونا و با جمع‌بندی آراء و نظرات همکاران خبره در امر آموزش مجتمع مصباح در دوره اول متوسطه، ایجاد فضایی با عنوان «پنجره آشنایی» یکی از دستاوردهای مهم این عرصه به‌شمار می‌آید که در چنین فضایی که متأثر از

ذره بین | پاراسل

نظام های آموزشی از تفکر ما نسبت به آینده مایه می گیرند.

پاراسل کلاسی به وسعت علم، به جذابیت لبخند

مدت زیادی معتبر باقی بماند و در نتیجه، آن‌ها نیز باید به دانش آموز بدل شوند. زمانی که ما تحول و درجانی از نوگرایی را به محیط عرضه می‌کنیم، در حقیقت روابط کاملاً جدیدی میان واقعیت محدود کلاس و واقعیت وسیع‌تر زندگی پدید می‌آوریم. لذا تصورات انتزاعی و بازتاب‌های سمبولیک، وجوه مختلف واقعیت‌اند.

بنابراین تحولات، واقعیت‌های تکنولوژیک، اجتماعی و اخلاقی را نیز در برمی‌گیرد و ما ناگزیریم علاوه بر تصحیح تصورات انتزاعی خود، هر چند وقت یک‌بار آن‌ها را با واقعیت‌هایی که به نظر می‌رسد آن‌ها را توجیه و تبیین می‌کند، بسنجیم.

برنامه پارسال در کلاس‌های مجتمع آموزشی مصباح بر اساس همین رویکرد و جهت همگون‌سازی مطالب درسی با واقعیت‌ها و عینیات مورد توجه دانش آموز بر بستر دانش روز، یکی از برنامه‌های جالب و جذابی بود که به اشکال مختلف طنزگونه ولی با خمیرمایه علمی و آموزشی در دروس مختلف فیزیک، شیمی، زیست، ریاضی و ... مورد برنامه‌ریزی و اجرا قرار گرفت که در آن علاوه بر توجه به شادابی و لزوم نشاط نوجوانی به تولید محتوایی کارآمد و درخور دانش آموز مصباح تهیه و به اجرا گذاشته شد.

برنامه‌ای که شامل آزمایشات مختلف فیزیک و شیمی و تجربیات جدید در آموزه‌های انتزاعی بود، تا معرفی مشاهیر و بازی‌های هوش و خلاقیت در ریاضی و دروس دیگر این برنامه.

لذا همین رویکرد با دیدی جامع‌تر و تکیه بر ابعاد و زوایای تخصصی آن در طول سال تحصیلی نیز کماکان می‌بایست ادامه داشته باشد و از تجربیات گرانقدر اساتید ارجمند در این حوزه، استفاده‌های بایسته و شایسته را کسب نمود و متون بی‌روح درسی را با تلفیقی از هنر معلمی (پداگوژی) و ابزار و امکانات روز، زیباتر کرد و روح دانش را در کالبد کلاس مجازی جاری گرداند.

بلکه همان‌طور که می‌دانید در این فرآیند، حواس، عضله‌ها و سیستم‌های دفاعی، هورمونی و بیوشیمی بدن نیز شرکت دارند. هم‌چنین، آموزش و پرورش را نمی‌توان تغییر و تحولاتی که به‌صورت مجرد در فرد رخ می‌دهد، تلقی کرد. زیرا آموزش در حقیقت برآیند تعامل فرد با محیط دائماً در حال تغییر است. از این‌رو، حرکت به‌سوی خودآگاهی نسبت به آینده را در زمینه آموزش و پرورش باید قدمی در جهت اصلاح و بازسازی نظام روابط میان مدارس و دانش‌آموزان با جوامع اطراف آن‌ها دانست.

هدف غایی آموزش و پرورش کمک به دانش‌آموزان برای دست و پنجه نرم کردن با بحران‌های زندگی و استفاده از فرصت‌هاست.

هدف غایی آموزش و پرورش، ارائه تصویری شفاف با جزئیات کامل از آینده نیست بلکه هدف آن کمک به دانش‌آموزان برای دست و پنجه نرم کردن با بحران‌های زندگی و استفاده از فرصت‌ها و مواجه شدن با خطر‌هاست. هدف آموزش و پرورش، تقویت توانایی عملی افراد برای پیش‌بینی وقایع و سازگاری با تحولات از طریق تخیل و به‌دست آوردن اطلاعات و یا قدرت روانی است.

برای این‌که دانش‌آموز در محیطی که به سرعت در حال تغییر و تحول است، عملکرد خوب و مطلوبی داشته باشد باید فرصت یابد تا کاری بیش از جمع‌آوری و انبار کردن اطلاعات انجام دهد. باید به او فرصتی برای تغییر و تحول داده شود. در غیر این صورت، تلاش‌هایش بی‌شک با شکست مواجه خواهد شد و این منوط به اصلاحات اساسی در ارتباط با تئوری آموزش و عمل است.

آنچه زمانی مفید و عمیق به نظر می‌رسد، ممکن است تحت شرایط جدید فاقد اعتبار باشد.

تحول سریع، به معنای آن است که واقعیت توصیف شده توسط معلم در کلاس، دائماً در حال تغییر و تحول است. تصمیم‌هایی که توسط کتاب‌های درسی و معلم دیکته می‌شود، ممکن است در آغاز درس کاملاً درست به نظر برسد، اما در پایان بی‌ربط جلوه می‌کند. به بیان دیگر، آنچه در زمانی عمیق و مفید به نظر می‌رسد، ممکن است تحت شرایط جدید، فاقد اعتبار باشد. جالب اینجاست که:

شناخت طبیعی نوجوانان از همین مسأله، یکی از عناصر اساسی از بین رفتن حاکمیت و سلطه مطلق در کلاس‌داری است. در گذشته تصور می‌شد که بزرگ‌ترها از چند و چون پدیده‌ها کاملاً خبر دارند اما اگر واقعیت تغییر کند، دانش آن‌ها از پدیده‌ها ضرورتاً نمی‌تواند برای

نظام‌های آموزشی، از تصور ما نسبت به آینده مایه می‌گیرند و از این‌رو اگر تصور ما از آینده یک جامعه با واقعیات موجود آن منطبق نباشد، نظام آموزشی آن جامعه، راهی بیهوده را در پیش گرفته است. بدین‌جهت نمی‌توان آموزش و پرورش را موضوعی به حساب آورد که تنها مغز را در برمی‌گیرد.....

ذره بین | مثلث برمودا

مثلث برمودا، خطری در پهنه آموزش!

بریتیش دی هاویلند کومت ۱ (British de Havilland Commet 1) اولین خط هواپیمایی مسافری و تجاری دنیا بود. در سال‌های ۱۹۵۳ و ۱۹۵۴ طی چند حادثه مرموز هواپیماهای این خط، وسط آسمان از کار می‌افتادند. یک هواپیما بلافاصله بعد از بلند شدن از فرودگاه کلکته سقوط کرد؛ دیگری موقع پرواز بر فراز جزیره‌ی البا (Elba) در ایتالیا متلاشی شد. چند هفته بعد یکی دیگر از هواپیماهای کومت ۱ خارج از ناپل درون دریا سقوط کرد. در هر سه مورد هیچ کس زنده نماند. جلوی پروازها گرفته شد اما کارشناسان دلیل این سقوطها را پیدا نکردند بنابراین پروازها از سر گرفته شد. تنها دو هفته بعد، یک هواپیمای دیگر دوباره خارج از ناپل سقوط کرد و این بار پرونده کومت ۱ کاملاً پیچیده شد.

در نهایت مشکل پیدا شد:

تُرک‌های ریز ایجاد شده در گوشه پنجره‌های مربعی هواپیما، به تمام بدنه گسترش یافته و باعث متلاشی شدن هواپیما می‌شدند. کومت ۱ باعث شد در این دوره و زمانه مسافران فقط از طریق پنجره‌های بیضی شکل به بیرون نگاه کنند.

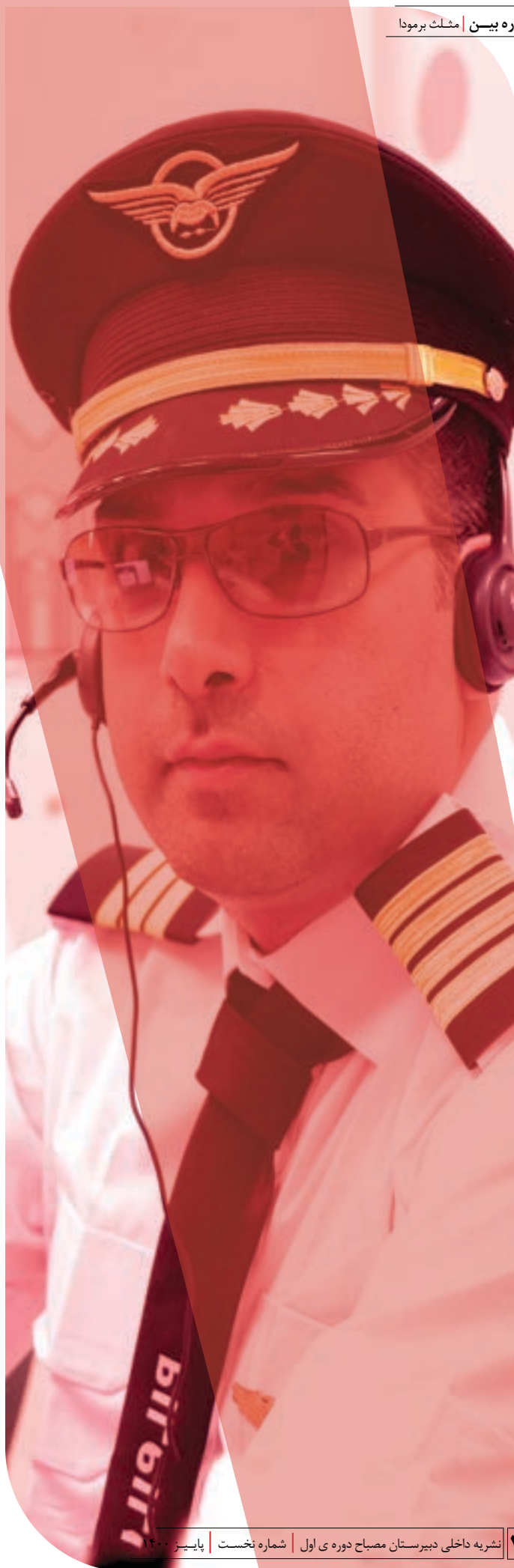
اما این اتفاقها دستاورد مهمی هم داشت: بعد از آن فجایع، دیوید وارن (David Warren) کارشناس حوادث، پیشنهاد داد یک دستگاه تقریباً خراب نشدنی ثبت اطلاعات پرواز (که بعداً جعبه سیاه نامیده شد) در هواپیما تعبیه شود؛ ایده‌ای که بعداً به مرحله اجرا گذاشته شد و بدین ترتیب علت دقیق وقوع حوادث راحت‌تر تشخیص داده می‌شود. این اصل که اسمش را «تفکر جعبه سیاهی» می‌نامیم، یک ابزار گران‌بهای ذهنی است که در هر حوزه‌ای از زندگی کاربرد دارد و همگان در هر سطحی از سازمان، مؤسسه و فردی می‌بایست واقعیت‌های صورت گرفته را پذیرفته و اطلاعات پرواز خودشان (هدف‌های مشخص شده در امور مربوطه) را تحلیل کنند که این امر به دو چیز احتیاج دارد:

الف- پذیرش بی‌قید و شرط ب- تفکر جعبه سیاهی

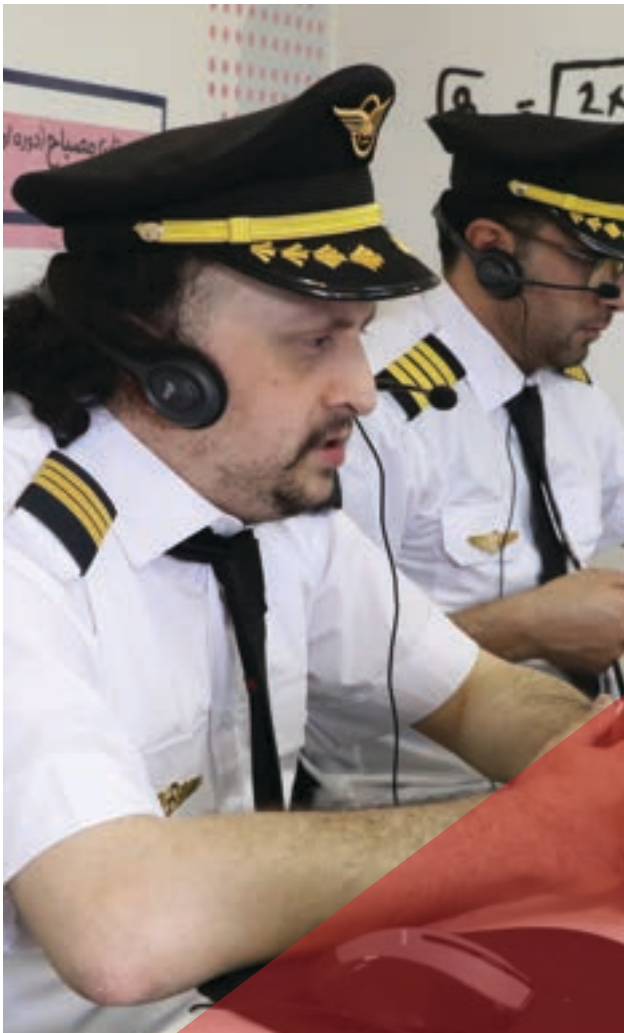
لذا می‌بایست همواره در همه امور و شئون، اشکالات را رفع و اصلاح کرد به طوری که یا در آینده رخ ندهند و یا در صورت بروز آن، تدابیر جامع و کاملی در برخورد با ابعاد و زوایای آن پیش‌بینی و ترسیم نمود.

الوین تافلر در کتاب «شوک آینده» گفته است:

«تنها با بهره‌گیری خلاقانه از تغییر برای هدایت کردن خود تغییرات است که می‌توانیم از آسیب شوک آینده در امان بمانیم و به آینده‌ای بهتر و انسانی‌تر دست یابیم.»

به‌طور مثال و به‌عنوان یک نمونه می‌توان وقایع و حوادث مختلف در برهه‌های گوناگون از زمان در منطقه‌ای با عنوان «مثلث برمودا» در ناحیه غربی اقیانوس اطلس شمالی را نام برد که همواره به یکی از معضلات بزرگ بشر تبدیل شده و بشر امروز، علی‌رغم تمامی پیشرفت‌های شگرف در علم و فناوری، عاجز از درک چرایی ماجراهای ناپدید شدن و بلعیده شدن هواپیماها و کشتی‌هایی که در بستر اقیانوس اطلس شمالی و یا بر فراز آن در تردد بودند، بماند و لذا از آن به‌عنوان یکی از عجیب‌ترین و مرگبارترین نقاط جهان یاد می‌کنند چرا که از دهه پنجاه میلادی تا سال‌های اخیر، گزارش‌هایی کوچک و بزرگ پیرامون رفتار اسرارآمیز آن در رسانه‌های مختلف منتشر شده است.

مثلث برمودا افسانه‌ای است که ریشه در واقعیت دارد ولی به علت گنگی و مرموز بودن آن به اسطوره‌ای کهن و ویرای ذهن مبدل شده.

تمامی این موارد در کنار هم «مثلث برمودا» را به یک افسانه کهن تبدیل کرده است؛ افسانه‌ای که ریشه در واقعیت دارد ولی به علت گنگی و مرموز بودن آن به اسطوره‌ای کهن و ویرای ذهن بشر مبدل نموده است.

مهم‌ترین نکته‌ای که «مثلث برمودا» را به یک افسانه ترسناک و مرموز تبدیل می‌کند، موضوع گم شدن اشخاص در دل آب‌ها و آسمان این سه گوش پرمرمز و راز است. ناپدید شدن تمام و کمال اسکادران شماره ۱۹ نیروی هوایی آمریکا در سال ۱۹۴۵ ناپدید شدن بیش از ۵۰ کشتی و ۲۰ هواپیما در طول ۱۰۰ سال گذشته، ناپدید شدن هواپیمای ستاره آریل در تاریخ ۱۷ ژانویه ۱۹۴۹ تا ناپدید شدن تانکر حمل گوگرد کوئین در سال ۱۹۶۳، ناپدید شدن کشتی عظیم سایکلپس و هر ۳۰۶ خدمه‌اش در سال ۱۹۱۸، ناپدید شدن کشتی‌های پروتئوس و نوئوس همراه با تمامی خدمه‌هایشان در سال ۱۹۴۱ و طبق آخرین گزارشات موجود در سال ۲۰۱۹ بروز سه سانحه هوایی در این منطقه و ... همگی از جمله موارد و حوادثی هستند که به مثلث برمودا نسبت داده شده‌اند. اما فارغ از بحث پرداختن به چرایی و چگونگی اتفاقات صورت گرفته در مثلث برمودا به عنوان یکی از معماهای دنیای بشریت معاصر و مدرن قطعاً اتفاق نامیمون دیگری هم هست که با پیدایش خود، ابعاد زندگی همه انسان‌های این کره خاکی و نه فقط آنهایی که بر فراز مثلث برمودا در منطقه اقیانوس اطلس شمالی در حرکت‌اند را در بر گرفته و می‌توان از آن به‌عنوان رازآلودترین اتفاق حال حاضر دنیا نام برد؛ موضوع پاندمیک ویروس کووید ۱۹ که تمامی شئون و ابعاد زندگی انسان مدرن را در بر گرفته و آن را در حاله‌ای از سکون و ابهام فرو برده است. ویروسی که از ابتدای پیدایش آن تا زمان تحریر این مقاله در ۱۵ شهریور ۱۴۰۰، جان چهار میلیون و ۵۸۱ هزار و ۹۲۴ نفر انسان خردمند این کره خاکی (هیپوساینس) را گرفته و بسیاری از افراد را در اقصی نقاط جهان درگیر کرده است.

در دنیای پرشتاب امروز که گوی سبقت اکتشافات و اختراعات و تسری و گسترش اطلاعات را در طول تاریخ بشریت ربوده است، هیچ بحرانی به بزرگی کووید ۱۹ قابل تصور و پیش‌بینی نبوده و امروزه شاهد آن هستیم که جهانیان در عالی‌ترین سطوح سیاسی و اجتماعی، تسلیم عوارض ناخواسته و پیامدهای این پاندمیک شده‌اند و تمامی رفتارهای خود را بر پایه تأثیرات این همه‌گیری، محدود کرده یا تغییر داده‌اند.

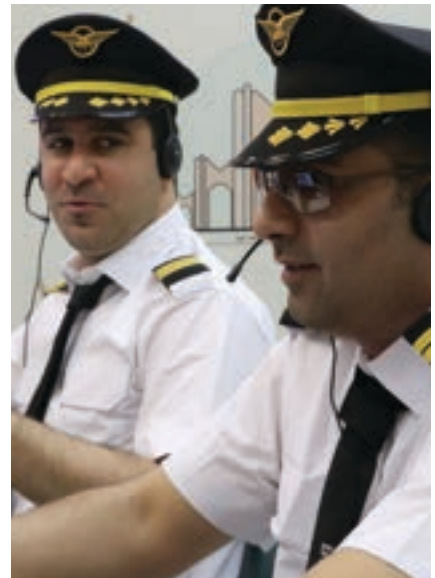
صرف‌نظر از ابعاد انسانی، درمانی و پزشکی کووید ۱۹؛ هدف و انگیزه دانشمندان، کندوکاو علمی و کشف واقعیت‌ها و کاربردی کردن نتایج تحقیقات برای استفاده بهتر در جامعه است و در این میان، این صاحبان فرهنگ و مجریان آموزشی جامعه هستند که باید اندیشه و توصیه متفکران را مغتنم شمرده و بر پایه آن، مسیر زندگی افراد جامعه خود را تثبیت کرده و یا تغییر دهند.

با پیش‌فرض‌های بیان شده، مجموعه کادر آموزشی - اجرایی مجتمع آموزشی

دانش‌آموزان عزیز و با طرح مشکلات و نشست‌های تخصصی و علمی، بر این نتیجه تمرکز داشتند که کووید ۱۹ و انتشار آن در جهان به مثابه گرفتاری و مشکلات کوریدورهای پروازی جهان در منطقه‌ای در اقیانوس اطلس شمالی به نام «مثلث برمودا» است در ضمن ابهام‌آلود بودن خود و گرفتن جان انسان‌های مختلف در این کره خاکی، اثراتی بس سخت‌تر و سنگین‌تر از آن بر جای داشته و این اثرات در سه بُعد: آموزشی، تفریحات و سرگرمی و همچنین ارتباطات دانش‌آموزان در مقطع دوره اول متوسطه، تأثیرات بسیاری را بر جای خواهد گذاشت چرا که با استمرار این روند آموزشی و مجازی بودن آن، دانش‌آموزانی که در ابتدای شروع این پاندمیک نامیمون در کلاس هفتم مشغول به تدریس بودند، امسال در پایه نهم خواهند بود و بدون درک درست تربیتی و آموزشی مقطع متوسطه اول وارد مرحله بعد تحصیلی خود، یعنی متوسطه دوره دوم خواهند شد که از جمیع مواهب آموزشی و تربیتی این دوره غافل خواهند ماند از این‌رو و با همفکری و مساعدت مشاورین محترم، طرح‌ریزی و اجرای برنامه‌ای با موضوع «مثلث برمودا» در کلاس‌های تابستانی کلید خورد که با توجه به دغدغه کارشناسانه جناب آقای باجلان، مشاور راهنمای دبیرستان دوره اول مصباح می‌بایست به سه ضلع مهمی که قبلاً به آن اشاره شد تمرکز و توجه بیشتری داشت. لذا با تحقیق و مطالعه کارشناسانه و طی ساعت‌ها جلسات تخصصی و جمع‌بندی لازم در خصوص نحوه چگونگی طرح موضوع و اجرای فاخر، زیبا و دلنشین برای نوجوانان و طرح دیالوگ‌های گوناگون و واقعی از مراحل مختلف پروازی در صنعت Aviation و تلفیق آن با موضوع مورد بحث، برنامه‌ای با حضور سه تن از مشاورین محترم دبیرستان دوره اول متوسطه: جناب آقای حضرتی، مشاور محترم پایه نهم و کارشناس بحث آموزش

THE BERMUDA TRIANGLE

در دوران پسا کرونا؛ جناب آقای تهرانی، مشاور محترم پایه هشتم و کارشناس بحث تفریحات و سرگرمی در پسا کرونا؛ جناب آقای گرجاسبی، مشاور محترم پایه هفتم و کارشناس بحث ارتباطات در پسا کرونا، به طرح موضوع پرداخته و به ابعاد و زوایای این سه ضلع مهم در امر آموزش و پرورش بالاخص در دوران پسا کرونا به اجمال، مباحثی مطرح و دیدگاه‌های کارشناسانه تبیین و دلالت امر نامگذاری و وجه تسمیه آن با «مثلث برمودا» به خوبی ترسیم و یادآور گردید که در صورت عدم توجه به این ابعاد و زوایا، همان‌گونه که غفلت یا سهل‌انگاری هواپیمای عبوری در کوریدورهای پروازی اقیانوس اطلس شمالی بدون توجه به مختصات جغرافیایی دقیق آن باعث سقوط و ناپدید شدن در مثلث برمودا خواهد شد؛ در امر آموزش و تحصیل دانش‌آموزان عزیز نیز عدم توجه به ابعاد و زوایای مورد بحث در این سه ضلع، باعث شکاف عمیق و جبران‌ناپذیری در رسیدن به تحقق اهداف آموزشی فردی و جمعی در دبیرستان دوره اول مصباح خواهد شد.

ذره بین | اختصاصی شورای دبیران

همافزایی دانش، رمز موفقیت آموزش

اولین جلسه شورای دبیران

معلم، مهم‌ترین عامل مؤثر در به‌کارگیری مناسب رسانه‌هاست و فناوری، سازه‌های کارا، برای یاد دادن‌های مؤثر و مفید می‌باشد.

با عنایت به رقابتی شدن جهان مدرن در همه عرصه‌ها و تکیه بر مزیت‌های رقابتی (Competitive Advantages) در سرآمدی امور و همچنین تکیه بر ابزارهای تکنولوژیک در به‌کارگیری اهداف و هدایت سازمانی، نظام آموزشی بسیاری از کشورهای پیشرفته و پیشرو، مهم‌ترین وظیفه خود را در گرو پیشبرد ارتقای سازمانی و به حداکثر رساندن دانش‌افزایی با تکیه بر تعاملات درونی (نیروهای هدایت‌کننده اهداف سازمانی) و بیرونی (تأثیرات خارجی حاکم بر سازمان) می‌دانند که به‌طور وضوح این تعاملات در امر آموزش به دو عنصر مهم معلمین به‌عنوان سکنداران امر آموزش و زیرساخت‌های تکنولوژیک و کارآمد به عنوان ابزارهای آموزشی دلالت دارد. پژوهشگران اذعان دارند که معلم، مهم‌ترین عامل مؤثر در به‌کارگیری مناسب رسانه‌هاست و فناوری، سازه‌های کارا، برای یاد دادن‌های مؤثر و مفید می‌باشد. این تلفیق در ابزارهای فوق، قاعدتاً می‌تواند منجر به ایجاد حس همبستگی در دوره‌های آنلاین را شود، «داشتن یک خصوصیت مشترک»، «احساس ارتباط بهینه»، «اهداف مشترک» و «تعامل منظم» همگی از مواردی هستند که در راستای هم‌افزایی آموزشی ایجاد خواهند شد.

با بررسی نتایج تحقیقات و مطالعات بین‌المللی، بسیاری از معلمان مدارس آنلاین در سطح جهان، دریافته‌اند که یک روش مفید برای تدریس به شیوه دانش‌محور، تمرکز بر ایجاد سه شکل از تعامل با دانش‌آموزان در فضای مجازی است:

۱- تعامل دانش‌آموز - محتوا؛ که در آن آموزگاران به نحوی عمل می‌کنند که دانش‌آموزان یادگیری فعال داشته باشند (فعالیت یادگیری معنادار به اضافه اندیشیدن)

۲- تعامل دانش‌آموز - دانش‌آموز؛ که در آن آموزگاران فضای یادگیری را ترتیب می‌دهند و برای دانش‌آموزان روشن می‌کنند چگونه با هم در فضای کلاس به تعامل بپردازند.

۳- تعامل دانش‌آموز - آموزگار؛ که در آن آموزگاران چارچوبی در خصوص چگونگی تعامل با دانش‌آموزان در خلال یادگیری تدوین می‌نمایند. این سه فرم از تعامل در روش تدریس به‌صورت خودبه‌خود رخ نمی‌دهند بلکه نیازمند برنامه‌ریزی، عزم و طراحی دستورالعمل است. به علاوه این سه نوع تعامل قراردادی نیستند و نیاز به استفاده از یک نوع خاص از فعالیت یادگیری یا ارزیابی ندارند. از طریق این تعاملات، قرار است به اهداف گسترده‌ای دست یابیم که ما را در جهت نیل به استراتژی‌های آموزشی نائل گرداند.

لذا در همین راستا و با مطالعه و تحقیق در شیوه‌های آموزشی جهانی در دوران پسا کرونا و نظر به بحث ضرورت ایجاد هم‌افزایی آموزشی با تکیه بر رویکرد نوین آموزش مجازی، معاونت آموزش دبیرستان دوره اول مصباح با تهیه و تدارک جلسات دانش‌افزایی دبیران مجموعه، با دعوت از کارشناسان امر و مدیران محترم مؤسسه، اقدام به برگزاری جلسه‌ای در این خصوص برای همه اعضای محترم آموزشی و اجرایی خود نمود.

در این گردهمایی، ضمن سخنرانی مدیر عامل محترم مؤسسه فرهنگی آموزشی مصباح، جناب آقای استاد حاجی زاده و ترسیم چشم‌اندازها و افق آموزش در مؤسسه و همچنین ایجاد بستری برای تلاش همه پرسنل برای کاهش رنج دانش‌آموزان و خانواده‌های محترم و ضرورت توجه به سه رکن دوستی، خوبی و زیبایی در زندگی و تعاملات مهرورزانه در ابراز احساسات و هیجانات انسانی؛ از مباحث مطروحه جناب آقای دکتر حسین پور مدیریت محترم دبستان مصباح نیز استفاده گردید که به بررسی رویکردهای آموزشی با ویژگی‌های رفتارگرایانه، شناخت‌گرایانه، ساخت‌گرایانه و انسان‌گرایانه پرداخته شد و به ویژگی‌های متفاوت آن در حوزه دانش و یادگیری و همچنین دانش‌آموز و معلم اشاره گردید. در ادامه این جلسه، جناب آقای دکتر نصیری، مدیریت محترم دبیرستان دوره دوم مصباح موضوع تحول رویکردهای مختلف آموزشی در نظام آموزش و پرورش را مورد واکاوی قرار داده و به معضل کنکور در نظام آموزشی اشاراتی داشتند.

در راستای هم‌افزایی بیشتر کادر اجرایی و آموزشی، مدیریت محترم دبیرستان دوره اول مصباح، جناب آقای جوشنی گزارش مبسوطی از فعالیت‌های صورت گرفته در مجموعه تحت امر ایشان در سال گذشته ارائه و به ترسیم اهداف، استراتژی‌ها و چشم‌اندازهای آموزشی در سال تحصیلی آتی و همچنین انتظارات و توقعات خود از مجموعه همکاران را مورد تأکید قرار دادند.

هم‌چنین در راستای برخورداری از شیوه‌های جدید و مدرن آموزشی، کارگاهی با عنوان «سی فوت و فن معلمی در کلاس‌های آنلاین» با دعوت از جناب آقای دکتر نیرو «استراتژیست و طراح آموزشی کشور» برگزار که در آن کارگاه با ارائه راهبردها و شیوه‌های جدید آموزشی به ارتقاء سطح کمی و کیفی آموزش در دوران پسا کرونا و کلاس‌های آنلاین و مجازی توضیحاتی بیان گردید که یقیناً همه این موارد می‌تواند گامی مؤثر و کارآمد جهت ارتقاء سطح آموزشی، علمی و عملی همکاران اجرایی و آموزشی دبیرستان دوره اول مصباح را فراهم نماید.

ذره بین | برنامه‌های ورزشی

برنامه‌های ورزشی، تفریحی تابستان

▲ یادگیری با طعم ورزش و تحرک

تابستان ۱۴۰۰ / دبیرستان متوسطه دوره اول

▲ بازی کردن یک فعالیت لذت‌بخش است که در برگیرنده

افراد، اشیاء و تحرک می‌باشد

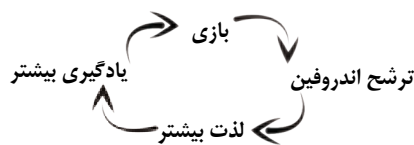
بازی وسیله‌ای برای پرورش روح و سببی برای سرور و

انبساط خاطر نوجوانان است

رفتارگرایان، یادگیری را تغییر در رفتار قابل مشاهده و اندازه‌گیری تعریف می‌کنند و از دیدگاه مکتب گشتالت، یادگیری کسب بینش‌های جدید یا تغییر در بینش‌های گذشته است.

آنچه در این دو تعریف مشترک است، بحث تغییر است. کامل‌ترین تعریفی که تاکنون از یادگیری ارائه شده عبارت است از فرآیند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد بر اثر تجربه، لذا بازی و تحرکات فیزیکی مبتنی بر شکست و پیروزی همراه با یادگیری مستمر و هدف‌دار از جنس چنین مقوله‌ای است. یکی از هیجان‌انگیزترین مراحل تربیت نوجوان، مشاهده پرورش مهارت یادگیری در قالب بازی و انجام فعالیت‌های فیزیکی است.

بازی کردن یک فعالیت لذت‌بخش است که در برگیرنده افراد، اشیاء و تحرک می‌باشد.

دانش‌آموزان و کم‌تحرکی آنان، به ویژه در سنین نوجوانی، قاعدتاً می‌تواند آسیب‌های شدید فیزیکی و هم‌چنین روحی نوجوان را فراهم آورد. از این‌رو، گرایش نوجوانان به بازی‌های آنلاین و کامپیوتری به جای پرداختن به فعالیت‌های بدنی باعث ایجاد اختلالاتی در این روند گردیده است. آمار نشان می‌دهد که ۳ میلیارد ساعت در هفته انسان‌های روی کره زمین، زمان خود را صرف بازی‌های رایانه‌ای آنلاین می‌کنند و این عدد رقم بسیار بزرگی است.

شایان ذکر است که این افراد شامل کودکان ۳ الی ۴ سال، افراد بزرگسال و مسن و از همه بیشتر نوجوانان سنین ۱۱ تا ۱۸ سال می‌باشند. یکی از روش‌هایی که می‌توانیم به راحتی در محیط آموزشی آن را به کار ببریم، یادگیری مبتنی بر بازی (Game Based Learning) GBL است.

نتایج استفاده از این استراتژی ثابت کرده که استفاده از بازی‌ها، اثربخشی بسیار بالایی دارد زیرا به ایجاد و افزایش انگیزه در دانش‌آموزان کمک می‌کند و بی‌تردید، حفظ انگیزه و داشتن روحیه و هم‌چنین جلوگیری از افسردگی روحی و آسیب‌های بدنی حاصل از کم‌تحرکی می‌تواند از مهم‌ترین مسائلی باشد که نظام کنونی آموزش در تمام دنیا با آن مواجه است.

بر اساس اعلام انجمن Ed Tech Review، هدف از طراحی روش یادگیری مبتنی بر بازی، «ایجاد تعادل میان موضوعات مورد توجه نوجوانان و بازی با توانایی بازیکن در به خاطر آوردن مطالب آموخته شده و به کار بردن آن در زندگی

بازی برای نوجوانان نقش حیاتی دارد و نوجوان آن‌چنان به آن علاقه‌مند است که حتی پس از کارهای طولانی و خسته‌کننده به آن پناه می‌برد و خستگی خود را با نشاط ناشی از آن رفع و جبران می‌کند.

بازی وسیله‌ای برای پرورش روح و سببی برای سرور و انبساط خاطر نوجوانان است. در سایه آن صفات اخلاقی و اجتماعی فراوانی را می‌توان به او آموخت و نیز می‌توان روح همکاری، دوستی، صمیمیت، فرماندهی و انضباط را در او پدید آورد.

بازی می‌تواند به نوجوانان درس اخلاق به معنای رعایت ضوابط و مقررات را تعلیم دهد، قواعد و راه و رسم زندگی را به او آموزش داده و از او عملاً خواست که رعایت حال جمع را کرده و اصول و ضوابط مورد قبول جامعه را پذیرا گردد. به اعتقاد روان‌شناسان، اطلاعاتی که نوجوان از طریق بازی کسب می‌کند نه تنها برای زندگی فعلی او بلکه با زندگی آینده ایشان مرتبط است. بازی برای تحول شناختی، عاطفی، اجتماعی و جسمانی نوجوان ضرورت تام دارد و این بازی، طریقه یادگیری نوجوان درباره بدن خود و دنیای پیرامون است. او از طریق بازی یاد می‌گیرد، ابداع می‌کند و تجربه می‌نماید. بازی رشد هوشی نوجوان را تسریع می‌کند، در این صورت آشنا کردن نوجوان با محرک بازی یکی از عواملی است که رشد شناختی نوجوان را تسهیل می‌کند و برای رشد مهارت‌های ذهن، اساسی است.

با توجه به پاندمیک ویروس کرونا در جهان و تعطیلی مدارس و خانه‌نشینی

و این برنامه‌ها همچنان ادامه دارد...

+
از طریق بازی یاد می‌گیرد، ابداع
می‌کند و تجربه می‌نماید

واقعی است.»

هرچند این مقوله شاید در ارتباط مستقیم با تأثیر بازی بر روی روش تدریس تمرکز داشته باشد ولیکن هدفمند بودن تحرکات فیزیکی در قالب ورزش‌های ساختار یافته در نظام آموزشی می‌تواند در دورانی که مدارس به‌عنوان تعطیلات تابستانی به سر می‌برند به‌طور غیرمستقیم جای خالی آموزش را پُر کرده و در قالب تحرکات بدنی و فعالیت‌های ورزشی، این آموزش را به نوجوان در حال رشد و جویای پرورش مهارت، چه به‌صورت جسمی و چه خوراک ذهنی و روانی برساند. از این جهت و به منظور رفع چنین معضلی و با توجه به ترکیب ورزش و بازی، آموزش و یادگیری در دبیرستان دوره اول مصباح، کلاس‌های ورزشی در سه سطح آموزش فوتبال، آموزش بسکتبال و مجموعه کلوپ بازی شامل ابرهاکی، بینگ‌پنگ و فوتبال دستی در دوران تابستانه دانش‌آموزان طراحی و تدارک دیده شد که طی آن دانش‌آموزان ثبت نام شده با رعایت کلیه شئون بهداشتی در کلاس‌های مذکور حاضر شده و در عین پرداختن به بازی و سرگرمی به آموزش و یادگیری می‌پرداختند.

زونگن

گزارش های عمومی

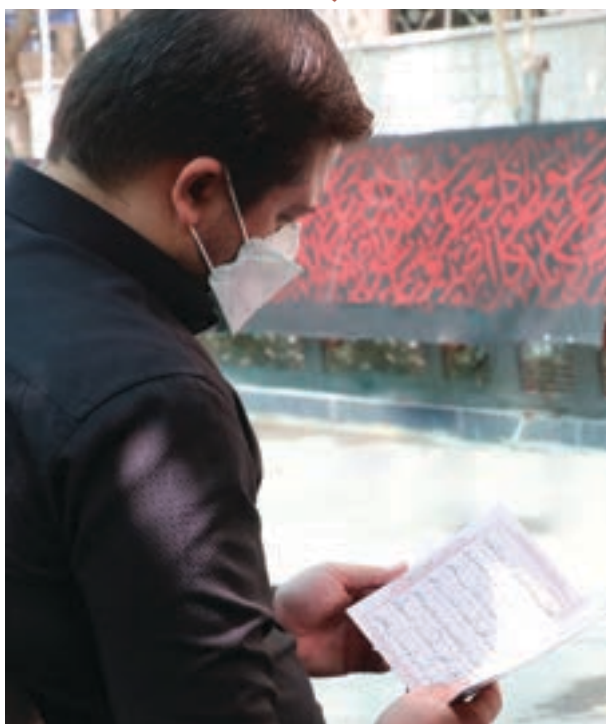

زونکن | پناهگاه

پناهگاه

▲ انسان‌ها برای در امان ماندن از مخاطرات بیماری کرونا بیش از گذشته نیاز به زمینی دارند تا مانند یک پناهگاه امن در آغوش آن احساس آرامش داشته باشند.

وقوع رخداد‌های پیش‌بینی‌نشده طبیعی و غیرطبیعی مانند سیل، زلزله و جنگ می‌تواند جوامع را به شدت تحت تأثیر خود قرار دهد اما نزدیک به دو سال است که بیماری کرونا هم به یکی از همین رویدادها اضافه شده و زندگی تمام جوامع بشری را مختل کرده است. در این بین انسان‌ها برای در امان ماندن از مخاطرات بیماری کرونا بیش از گذشته نیاز به زمینی دارند تا مانند یک پناهگاه امن در آغوش آن احساس آرامش داشته باشند. به همین جهت، پناهگاه صرفاً نمی‌تواند دارای ویژگی‌های فیزیکی باشد بلکه از نگاه معنوی دارای جایگاه و تعریف ویژه‌ای است. به یاد بیاورید زمانی که تمام درب‌های زندگی به رویمان بسته شده و تنها منتظر معجزه‌ای هستیم تا از شرایط بحرانی به وجود آمده‌هایی یابیم و با عبور از موانع گوناگون به محلی امن و مطمئن برسیم. در حقیقت پناهگاه جایگاه قابل اطمینانی است که می‌توان به وسیله ایمان منبعث از خداوند، امید به هموار شدن مسیر را در دل‌ها زنده نگه داشت.

یاد حسین

دبیرستان دوره اول مصباح که همواره پیش گام و خلاق در اجرای امور فرهنگی است؛ ویژه برنامه‌ای را در ماه محرم با عنوان پناهگاه برنامه‌ریزی و اجرا نمود. متصدیان برنامه پناهگاه تلاش نمودند در وهله اول با ایجاد فضای ساختاری متنوع، دانش‌آموزان را با تفکر عاشورایی آشنا سازند و تحلیلی بر ابعاد شخصیتی یاران امام حسین (ع) داشته باشند. در همین راستا استفاده از کلیپ‌های محرمی، سخنرانی اساتید مجرب به همراه بحث و گفت‌وگوی دانش‌آموزان در مورد ماهیت پناهگاه، تأییدی بر پویایی این برنامه می‌باشد.

ویژه برنامه محرم با محوریت قراردادن بررسی ویژگی‌های شخصیتی یاران و همراهان امام حسین (ع) در چهار جلسه برگزار گردید و به موضوعات حضرت مسلم و مسئولیت‌پذیری ایشان، بازگشت جناب حر به سپاه امام حسین (ع)، وفاداری حضرت عباس (ع) و مصائب حضرت زینب (س) اختصاص یافت.

▲ از عوامل موثر در رشد، بالندگی و موفقیت دانش آموزان، تعامل بیشتر بین خانه و مدرسه است

حلقه اتصال

خانه و مدرسه از جمله نهادهای مهم تربیتی به‌شمار می‌روند که همکاری بین آن‌ها در فرآیند آموزش و تربیت کودکان و نوجوانان بسیار تأثیرگذار می‌باشد. تجربیات در آموزش و پرورش نشان داده در هر مدرسه‌ای که تعامل بین خانه و مدرسه مطلوب بوده، شاهد رشد، بالندگی و موفقیت دانش‌آموزان خواهیم بود و هر زمان که این تعامل کمتر شده است شاهد آسیب‌های اجتماعی و یک تربیت نابسامان بوده‌ایم. تعامل و ارتباط تنگاتنگ خانه و مدرسه سبب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و ارتقای کیفیت آموزشی می‌شود. ارتباط مداوم، مستمر و همکاری سازنده این دو نهاد هم‌چنین باعث کمرنگ شدن دوگانگی آموزشی، تربیتی و تحقق اهداف و برنامه‌های آموزش و پرورش می‌شود.

مشاورین پایه‌های هفتم، هشتم و نهم با هدف ایجاد آشنایی دوسویه بین خانواده‌ها و مدرسه جلساتی را به‌صورت حضوری و با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی تنظیم و اجرا نمودند که بدون شک در پیشبرد روند تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان، تأثیرگذار خواهد بود.

از مهم‌ترین سرفصل‌های این گفت‌وگوها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
۱- تصمیم‌گیری مناسب به‌منظور انتخاب رشته و شغل متناسب با شخصیت هر فرد.

۲- ایجاد بستر مناسب برای کسب بهترین نتیجه آموزشی در سال تحصیلی پیش رو.

۳- لزوم شناخت و انجام وظایف دانش‌آموزی.

۴- شناخت اولیا محترم و شنیدن خواسته‌های آنان.

۵- افزایش توانمندی دانش‌آموزان در مؤلفه‌های مهارت‌های زندگی مانند خودآگاهی _ مسئولیت‌پذیری و تصمیم‌گیری.

۶- استفاده از ابزارهای استاندارد برای شناخت دقیق و راهگشای توانمندی‌ها

و استعدادها دانش‌آموزان.

۷- احترام به علاقه‌مندی و آرزوهای نوجوانان.

۸- دقت در اصل برنامه‌ریزی و تأکید بر انجام مستمر کارها بر اساس آن و اصلاح دوره‌ای با رعایت نظم و انضباط.

۹- اعلام نقش پدر و مادر در برنامه‌های آموزشی و تربیتی مدرسه.

۱۰- تبیین انتظار خانواده از دانش‌آموز با در نظر گرفتن توانایی‌ها، استعدادها و علایق ایشان.

زونکن | جلسات مجازی با خانواده / دانش افزایی

هماهنگی مستمر میان دو کانون اصلی خانه و

مدرسه، نقش راهبردی در سرنوشت تربیتی این

مقطع زندگی نوجوانان خواهد داشت

کلاسی به وسعت خانه و مدرسه

از این رو مدارس در بدو هر مقطع تحصیلی و یا پیش از آغاز سال تحصیلی، کارگاه‌های آموزشی و دانش‌افزایی و همچنین جلسات مختلفی را به منظور افزایش میزان توانمندی و هماهنگی خانواده با مدرسه برگزار می‌نمایند و چشم‌انداز و انتظارات این برهه را به صورت‌های متنوع اطلاع‌رسانی و پیگیری می‌نمایند.

دبیرستان مصباح با هدف آشنایی اولیای محترم با سیاست‌های آموزشی و تربیتی مدرسه و همچنین به منظور تشریح برنامه‌های سال جدید و آماده‌سازی خانواده‌های متبوع خود، اقدام به طراحی جلسات و کارگاه‌های آموزشی تعاملی به صورت‌های عمومی و اختصاصی می‌نماید و در این نشست‌ها علاوه بر گفت‌وگوهای کارشناسان تربیتی مجموعه، اساتید صاحب نام در حوزه‌های تربیتی - آموزشی دیدگاه‌های خود را در تبیین شرایط رشد و مهارت‌های زندگی نوجوانان منتقل می‌نمایند.

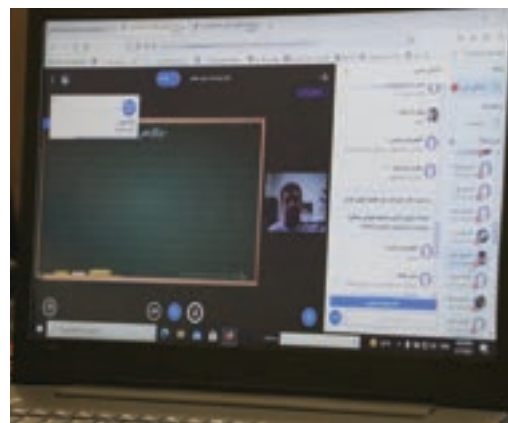
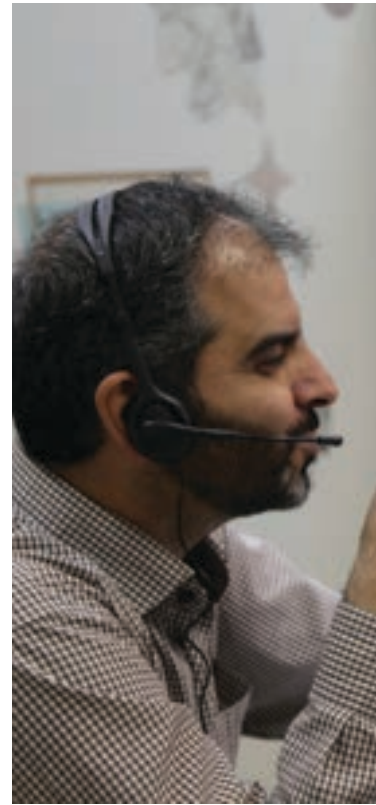
برگزاری جلسات عمومی و اختصاصی برای تشریح برنامه‌های تابستانی، انتقال از دبستان به دبیرستان، تفاوت‌های دوران کودکی و نوجوانی، آماده شدن برای مواجهه با دوران بلوغ و نوجوانی، مقتضیات دبیرستان و کادر آموزشی آن، شرایط کرونایی و آموزش مجازی، بحران‌های مضاعف پاندمیک کرونا در آموزش و پرورش و وظایف مراقبتی در این شرایط و ... از جمله رئوس محتواهای ارائه شده در این نشست‌ها می‌باشد که به صورت مقدمه برای آغاز سال تحصیلی جدید برنامه‌ریزی و اجرا شده است.

ارتقای تحصیلی، یکی از شاخصه‌های آموزشی و مطالعات رفتاری در اثبات ویژگی‌های نسل‌های مختلف می‌باشد و به تناسب نوع رشد، تنوع فرهنگ و آداب اجتماعی و حتی شرایط متمایز اقلیمی و سرزمینی، می‌تواند راهبردهای متعددی را پیش روی کارشناسان علوم تربیتی قرار دهد.

در کشور ما ایران، با توجه به مطالعات انجام گرفته در دهه‌های گذشته و بررسی نوع جمعیت و امکانات پراکنده، نظام آموزش و پرورش، مسئولیت رشد و هدایت کودکان را به مدت دوازده سال عهده دار است و به لحاظ مدیریت بهینه در مؤلفه‌های متناسب هر دوره، دانش‌آموزان را در سه مقطع مجزا تفکیک و تجمیع نموده است.

همزمان با آغاز دوران نوجوانی و تغییرات جسمی و عاطفی، مقطع جدیدی با عنوان تحصیلی متوسطه در قالب دبیرستان شروع می‌شود که متولیان آموزشی و تربیتی این مدارس با چالش‌های متعدد و متغیرهای متنوعی در حوزه‌های رشد و مهارت روبه‌رو هستند و ضرورت دارد با مطالعه مستمر، انتظارات این دهک سنی و نیازهای دوران بلوغ در سطوح مختلف را به دقت و درستی برآورد و تعیین نمایند.

هماهنگی مستمر میان دو کانون اصلی خانه و مدرسه، نقش راهبردی در سرنوشت تربیتی این مقطع زندگی نوجوانان خواهد داشت و پراکندگی در نوع پیش، انتخاب و هدایت، تجربه‌ای ناموفق و حتی آسیب‌های جبران‌ناپذیری بر جای می‌گذارد که خانواده و مربیان را به سوی تقابل به جای تعامل سازنده می‌کشاند که مسیری بحران‌زده بر جای خواهد گذاشت.

دپارتمان‌هایی از جنس تخصص

تحصیلی پیش رو از مهم‌ترین اهداف برگزاری این کارگروه‌ها بوده است. بر اساس دستورالعمل جامع دپارتمان‌های آموزشی و به‌واسطه نقد بر عملکرد گذشته و با نگاه به آینده، مصوبات زیر از جمله مواردی هستند که به تصویب دبیران محترم رسید:

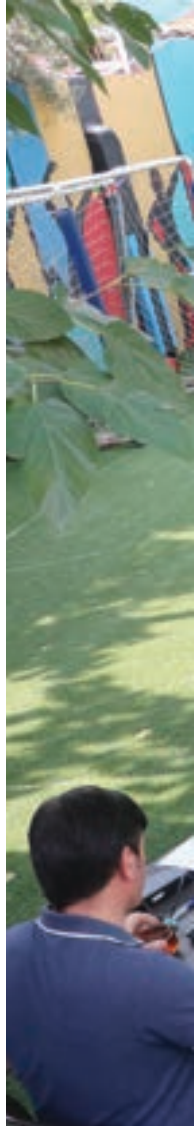
«مشخص نمودن روش تدریس در آموزش مجازی و آموزش حضوری، تصویب محتوای تدریس فراتر از کتاب‌های درسی و تفاوت میزان آن در پایه‌های هفتم تا نهم، میزان و نحوه تکلیف‌دهی و زمان مورد نیاز برای انجام آن به صورت هفتگی، تدوین ساختار محتواهای تکمیلی، شبیه‌های ارزیابی و پرسش‌های کلاسی و مشارکت دانش‌آموزان در حین تدریس و بررسی راهکارهای عمق بخشی به تدریس و آموزش مدرسه».

نقش دپارتمان‌های آموزشی در ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی مدارس بر کسی پوشیده نیست. امروزه در دنیای پرقابیت و پرچالش مدارس به منظور وصول به اهداف آموزشی از فرصت‌ها و منابع مختلف کمک می‌گیرند. یکی از این فرصت‌ها وجود گروه‌های آموزشی دبیران می‌باشد. این گروه‌ها می‌توانند در طراحی آموزشی بر اساس رویکردهای نوین برنامه درسی، کمک‌های بایسته و شایسته‌ای را به مدارس ارائه دهند.

بر همین اساس معاونت آموزشی دبیرستان دوره اول مصباح طبق سنوات گذشته در هفته اول شهریور ماه و با مشارکت تمامی دبیران مدرسه، دپارتمان‌های آموزشی را به تفکیک دروس برگزار نمود که برنامه‌ریزی جامع و هماهنگ آموزشی در تمامی دروس، بررسی نقاط قوت و ضعف روش‌های تدریس دبیران در سال گذشته و همسان‌سازی رویکردهای آموزشی در سال

▲ دپارتمان ها می توانند در طراحی آموزشی بر اساس رویکردهای نوین برنامه درسی، کمک های بایسته و شایسته ای را به مدارس ارائه دهند.

دپارتمان ها و نیز تعیین زمان ارائه فایل های محتوای تکمیلی برای استفاده دانش آموزان در نیمه اول سال و از سویی دیگر به نتیجه رساندن موضوعات متنوع دپارتمان ها با خرد جمعی دبیران، آغاز سالی پر بار و ثمر بخش را نوید می دهد که امیدواریم با حضور بانشاط و پر از انرژی بچه ها و البته در محیطی کاملاً کنترل شده و با اجرای پروتکل های بهداشتی درآمیزد و دوران خلوتی و تنهایی فضای مدرسه رخت بربندد و همگی شاهد چهره های پر شور و بانگیزه عزیزانمان باشیم.

در ادامه، جست و جوی راهکارهایی برای به روزتر کردن محتواهای آموزشی، تنوع در تعریف تکالیف، ترسیم فعالیت های مشارکتی و گروهی در میان دانش آموزان، راه های ایجاد فرصت های بیشتر برای تعامل دانش آموزان در تدریس مجازی معلمان هم در دپارتمان ها محل تضارب افکار و مواجهه علمی دیدگاه ها و سلیق همکاران را در جلسات فراهم نمود. جمع بندی و به تصویب رسیدن بخش عمده ای از دستور کار تعدادی از

سایه بان آرامش

خانواده

برخورداری از پیوندهای مهربانانه و انسجام خانوادگی، یکی از ارکان های اصلی و اساسی تاب‌آوری خانواده محسوب می‌گردد. در خصوص ارتباط بین والدین و فرزندان باید گفت:

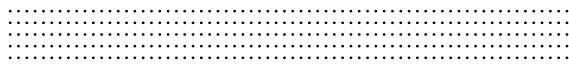
فرزندان بیشتر از رفتار والدین یاد می‌گیرند نه از حرف‌های ایشان؛

Children See, Children do!

سایه بان آرامش | خانواده تاب آور

نگرش مثبت، اساس موفقیت در تاب‌آوری است

خانواده تاب آور

بنابراین وقتی تاب‌آوری والدین را در دشواری‌ها می‌بینند؛ روی قدرت تاب‌آوری آن‌ها هم اثرگذار است. لذا می‌بایست در خصوص تقویت «ذهن آگاهی» (Mind Fullness) سعی و تلاش کنید؛ استراتژی‌های ذهن آگاهی را برای قرارگیری در تجربیات چالش‌برانگیز جستجو کنید. مثال ساده در این خصوص، توجه به میزان استرس در امور روزمره والدین است.

«استرس» دیدگاه ما در مورد هر آن‌چه که در زندگی با آن مواجه و رو به رو می‌شویم و اساساً نحوه تجربه ما از زندگی را می‌تواند تغییر دهد.

در این خصوص، استرس را می‌توان به عنوان مفهومی و رای توان در نظر گرفت یا برعکس اندیشید و آن را قابل کنترل دانست.

با توجه به این دو شیوه تفکر در خصوص استرس، عکس‌العمل‌های ما در رویارویی با رویدادها به دو صورت است:

نخست اینکه با کنترل استرس، هر بار که با چالش روبه‌رو می‌شویم آن را گذرا و قابل شکست می‌بینیم و این نحوه تفکر بر روند پیروزی ما اثر مستقیم خواهد گذاشت.

دوم اینکه این است که اگر در رویارویی با چالش به واسطه استرس، آن را موجب شکست بدانیم؛ آن وقت شکست خواهیم خورد.

نمی‌توانیم و نباید همه چیز را کنترل کنیم؛ بلکه ما، باید

دیدگاه خود را تغییر دهیم

این گزینه موجب نگرانی کاذب است و باعث می‌شود که ما بیش از حد درباره خانواده خود نگران شویم. لذا اگر تلاش کنیم که با عدم قطعیت بجنگیم؛ این مقابله، خود موجب رویارویی با استرس‌های زیادی می‌شود و این استرس‌های کاذب نه تنها احساس ما، بلکه نحوه انتخاب ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

در این راستا باید دانست که قطعیت هرگز رخ نمی‌دهد. وقتی این برداشت را داریم که باید نگرانی داشته باشیم؛ شرایط باز هم بدتر می‌شود.

یادمان باشد، ما نمی‌توانیم و نباید همه چیز را کنترل کنیم؛ بلکه ما، باید دیدگاه خود را تغییر دهیم و بپذیریم که دشواری‌ها، بارها و بارها رخ می‌دهند؛ زیرا وقتی سعی می‌کنیم هر آنچه با آن مواجه می‌شویم را کنترل کنیم و به تصویر کامل خوشبختی و شکل ایده‌آل آن، دست پیدا کنیم؛ نیات خود را دست کم می‌گیریم بنابراین، تصور پدر و مادر ایده‌آل یا هر بخش از زندگی کامل، ما را از مهارت تاب‌آوری دور می‌سازد.

در این راستا می‌توانید نگرش و دیدگاه خود را از تجربه جدا کنید؛ برخی از نگرش‌ها نسبت به دشواری‌ها می‌تواند شبیه این جملات باشند که:

همه مردم به این شکل هستند.

یا

من دیگر آن کسی که قبلاً بودم، نیستم.

پس سعی کنید مچ خودتان را با این تمرین ساده بگیرید: نخست هر کاری را که انجام می‌دهید متوقف کنید. سپس چند نفس کوتاه بکشید و آن چه در ذهنتان می‌گذرد را مشاهده کنید.

در مرحله آخر نگرش‌تان را انتخاب کنید و از خودتان سؤال کنید مهم آن است به چه چیزی توجه کنم؟ بر این اساس، برای تاب‌آوری و تغییر برداشت‌های خود به پیشنهادات زیر عمل کنید:

۱- ارتباط برقرار کنید و کمک را بپذیرید (مشاوره درمانی).

۲- به روابط و اعضای خانواده و دوستان ارزش قائل شوید و آن‌ها را در اولویت قرار دهید. هر وقت لازم است از آن‌ها حمایت کنید و از حمایت آنان برخوردار شوید (پشتیبان‌گیری).

۳- نگرانی‌های کاذب را مهار کنید. هر وقت چنین عادت‌هایی سراغتان آمد؛ کمی مکث کنید و دوباره آن‌ها را جهت دهید.

۴- در مورد خودتان نگرش مثبت داشته باشید؛ هر وقت منفی صحبت می‌کنید، مچ خود را بگیرید؛ آن را کنار بگذارید و روی نقاط قوت خود تمرکز کنید.

۵- بپذیرید که عدم قطعیت و تغییرات بخشی از زندگی هر انسانی است.

۶- گام به گام به سوی هدف بروید و تصمیم بگیرید.

۷- مراقب خودتان باشید، مراقبت جسمی و روحی به تاب‌آوری می‌انجامد.

به هر میزان محیط خانواده دارای آرامش بوده، هماهنگی لازم بین والدین برقرار باشد و آنان به خوبی از فرزندان خود حمایت کنند؛ محیط خانه برای فرزندان، دوست‌داشتنی‌تر می‌شود و بدین ترتیب، شرایط برای پرورش فرزندان دارای عزت نفس، خودکارآمد و تاب‌آور مهیا خواهد شد. بدیهی است که آشفتگی، نابسامانی، درگیری و مجادله والدین با یکدیگر سبب ایجاد استرس و اضطراب در فرزندان می‌شود و خانه به مکانی نامناسب تبدیل می‌گردد. در چنین شرایطی است که از تاب و تحمل فرزندان کاسته خواهد شد و اثرات و تبعات مختلف آن بروز خواهد کرد. مادران و پدرانی که در صورت مواجه شدن با حوادث ناگوار و گوناگون زندگی، دچار درهم‌ریختگی نشوند، بلکه توان تحمل و سازگاری با این مصائب را داشته باشند و با تعاملی سازنده به ادامه زندگی مبادرت ورزند، فرزندان‌شان با پیروی از این الگوی رفتاری، سبک زندگی کردن را می‌آموزند و خواهند توانست در قبال سختی‌ها، تاب‌آور باشند و با سلامت روان از این گونه رخدادها عبور کنند. شاید خیلی کلیشه‌ای به نظر برسد اما نگرش مثبت، اساس موفقیت در تاب‌آوری است. در این‌جا، ذکر این نکته قابل تأمل شاید خیلی کلیشه‌ای به نظر برسد اما نگرش مثبت، اساس موفقیت در تاب‌آوری است. در این‌جا، ذکر این نکته قابل تأمل است که عدم قطعیت و تغییر در زندگی هر فردی اجتناب‌ناپذیر و نگران‌کننده است؛ این موضوع در زندگی والدین نیز مشکل‌ساز است.

▲ فرزندان، بیشتر از کارهای ما می آموزند تا از

حرفهای ما

والدین می‌بایست آستانه تحمل خود و فرزندان را ارتقاء دهند تا آنان توان رویارویی با سردی و گرمی و همچنین فراز و نشیب‌های زندگی را داشته باشند.

تاب‌آور با تکیه بر رفتارهای پدر و مادر تاب‌آور خواهند بود؛ خانواده‌ای که بستر ساز اولیه شخصیت و رفتار فرزندان خود، دانش‌آموز مدرسه و اعضای جامعه خواهد بود.

خانواده تاب‌آور با پذیرش، رعایت و به‌کارگیری مقوله تاب‌آورانه، فرزندان تاب‌آور با ویژگی‌هایی خاص را تربیت خواهند کرد؛ ویژگی‌هایی هم‌چون:

- ۱- پذیرش واقعیت‌های زندگی و برخورداری از توانایی چشمگیر برای تجزیه و تحلیل واقع‌بینانه و اتخاذ تصمیمات مناسب.
- ۲- داشتن توانایی و مهارت حل مسائل فرا روی خود.
- ۳- داشتن احساس خود ارزشمندی و کفایت اجتماعی.
- ۴- داشتن احساس همدلی و توانایی برقراری ارتباط متقابل توأم با احترام دیگران.
- ۵- برخورداری از ثبات هیجانی.

نکته ضروری ابتدایی بحث این که یادمان باشد فرزندان بیشتر از کارهای ما می‌آموزند تا از حرفهای ما. پس توجه کنید که چطور چالش‌ها را تجربه می‌کنید و توجه ویژه به احساسات و افکار تان دارید.

از جمله مؤلفه‌های تأثیرگذار در برقراری ارتباط مؤثر با فرزندان در این مقوله (تاب‌آوری)، این است که والدین ساعاتی از روز را به فرزندان خود در زمینه‌های مختلف اعم از رسیدگی به امور تحصیلی، ورزشی، بازی و سرگرمی، مسافرت دسته جمعی (البته در ایام کرونا با رعایت پروتکل‌های بهداشتی) اختصاص دهند. این امر مهم، تأثیر به‌سزایی در ارتقای شخصیت و سلامت روان فرزندان خواهد داشت.

یکی از چیزهایی که مستقیم متوجه خانواده و بالاخص پدر و مادر است، ارتقای آستانه تحمل فرزندان است و والدین می‌بایست آستانه تحمل خود و فرزندان را ارتقاء دهند تا آنان توان رویارویی با سردی و گرمی و هم‌چنین فراز و نشیب‌های زندگی را داشته باشند.

بر این اساس، لازم است در پاره‌ای از مواقع، ضمن ایجاد محدودیت در نازپروری فرزندان، آنان را در شرایط سخت، اما قابل کنترل، همراه با راهنمایی و هدایت قرار دهیم تا فرزندانمان «رفتار تاب‌آورانه» را بیاموزند.

نتیجه موارد بیان شده در سطور فوق، تشکیل خانواده

نگارخانه

آلبوم عکس

مهر دیدار - مسابقات دانش‌آموزی

مهتر دیدار - مسابقات خانوادگی

مهتر دیدار - سخنرانی انگیزشی

مهتر دیدار - اهدا آیین نامه‌های انضباطی و آموزشی مجازی

مهتر دیدار - سخنرانی مدیریت متوسطه ۱

مهتر دیدار

برنامه های تفریحی - ورزشی تابستان / آموزش فوتبال

برنامه های تفریحی - ورزشی تابستان / پینگ پنگ

برنامه های تفریحی - ورزشی تابستان / بسکتبال

برنامه های تفریحی - ورزشی تابستان / آموزش بسکتبال

برنامه های تفریحی - ورزشی تابستان / ایرهائی

یک جرعه تجربه

آشنایی با مدیریت موسسه مصباح

و در حال حاضر نیز دانشجوی دکترای رشته مدیریت آموزشی هستیم.

▲ هدف از تأسیس مجموعه فرهنگی - آموزشی مصباح چه بود؟

شاید ابتدایی‌ترین و مهم‌ترین موضوعی که من را به سمت دنیای آموزش کشید، علاقه‌ام به دانش‌آموزی و دانش‌آموزی بود (دانش‌آموزی اول به معنای تدریس علم و دانش‌آموزی دوم به معنای کسب آن). به خوبی در خاطر دارم که از همان سال‌های نوجوانی و جوانی، همیشه علاقه ویژه‌ای به مطالعه داشتم و از هر فرصتی برای آموزش دانسته‌هایم به دوستان و آشنایان استفاده می‌کردم (حتی در جلسات مذهبی). دومین موضوعی که مرا به فعالیت در دنیای آموزش علاقه‌مند کرد این است که ایجاد تغییرات بنیادین در جامعه در گرو آموزش صحیح فرزندانمان است و از این حیث هیچ فعالیت دیگری نمی‌تواند با آن برابری کند. بنابراین اگر چه در سال‌های دور فعالیت‌های متنوعی را تجربه کرده‌ام، اما به صراحت می‌گویم که رسالت کاری خود را در دنیای آموزش یافته‌م و آموزش دقیقاً همان مفهوم کلیدی بود که به زندگی کاری و فعالیت‌های حرفه‌ای من جهت بخشید.

▲ استراتژی‌ها و چشم‌انداز مجتمع فرهنگی - آموزشی مصباح از ابتدا تاکنون چه بوده است؟

اگر بخواهیم به صورت دقیق چشم‌انداز مؤسسه مصباح را بیان نمایم می‌توان چنین گفت که ما در مؤسسه مصباح به دنبال آن هستیم تا با ایجاد بستری مناسب، فرصت لازم را برای توانمندسازی و آماده‌سازی دانش‌آموزانمان در تمامی حوزه‌های دانشی، مهارتی و نگرشی فراهم آوریم تا آن‌ها بتوانند فردایی بهتر از امروز ما را تجربه کنند. لذا برای رسیدن به این مقصود استراتژی‌های کلان مجموعه مدارس مصباح بر پایه ایجاد و تقویت مهارت‌هایی در فرزندانمان پایه‌ریزی و طرح‌ریزی شده است. ما در مجموعه مدارس خود به دنبال آن هستیم که با نهادینه‌سازی ویژگی‌هایی نظیر دانایی، مهربانی و دلسوزی، شجاعت، برقراری ارتباطات سالم و پایدار، اخلاق‌مداری، تعادل (دوری از افراط و تفریط)، خردورزی، آزاداندیشی، پرس‌وجوگری و در نهایت باز اندیشی در دانش‌آموزان آن‌ها را به شهروندانی فعال تبدیل نماییم که به جای فرار از

امروزه عصر مدیریت و رهبری است و موفقیت نهادها و سازمان‌ها تا حد زیادی به کارایی و اثربخشی مدیریت کلان و استراتژیک آن‌ها بستگی دارد.

ساخت نظام آموزشی هر کشوری در برگیرنده مجموعه‌ای از نیازهای سازمان‌های رسمی آن کشور بوده و عملکرد نظام آموزش و پرورش که مدیران آموزشی، اداره آن را برعهده دارند، نه تنها از نظر پیشرفت اقتصادی و اجتماعی مهم است، بلکه از نظر تأثیری که بر فرهنگ و هدایت نسل بشر می‌گذارند از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. باید توجه داشت که کارکنان سازمانی و مجموعه تحت امر مدیریت به مثابه کشتی‌های خالی هستند؛ آن‌ها تجربه، استعداد و دانش منحصر به فردی دارند ولی این وظیفه مدیریت کلان سازمانی است که به آن‌ها سوخت، تعهد و انگیزه را بدهد و با ترسیم چشم‌اندازها و استراتژی‌های سازمانی، آن‌ها را در مسیر اهداف به پیش براند و با ترسیم ابعاد مختلف مزایای رقابتی، رشد و توسعه پایدار، انسجام‌بخشی به سازمان، افزایش آگاهی مدیران تحت امر، استفاده از ابزار و تکنیک‌های مدرن در عرصه کاری و پیشبرد اهداف و استراتژی‌ها؛ محیط و نیروی انسانی سازمان (اعم از کارکنان اجرایی و آموزشی (ستاد) و دانش‌آموزان (صف)) را برای توسعه و پیشرفت همگانی کشور رهنمون گردد.

▲ لطفاً به صورت اجمال خود را معرفی فرمایید. (سوابق فردی، کاری و تحصیلاتی)

من سیروس حاجی‌زاده، متولد سال ۱۳۳۹ در شهر تهران - محله شمیران هستم و دو فرزند دارم. از سال ۱۳۶۰ به صورت رسمی فعالیت خودم را در آموزش و پرورش منطقه سه در امور تربیتی شروع کردم و با افتخار تا به امروز در کسوت معلمی مشغول به فعالیت هستم. اگر چه در طی سالیان گذشته در مسئولیت‌های مختلفی نظیر گزینش، معاونت آموزشی، امور تربیتی، مسئول آموزش‌های ضمن خدمت و همچنین مدیریت مدارس شاهد مشغول به فعالیت بودم (مدارسی که هم‌زمان با جنگ برای حفظ و ارتقاء جایگاه آموزشی و تربیتی فرزندان شهداء، ایثارگران و آزادگان شکل گرفت) اما از سال ۱۳۷۱، هم‌زمان با تأسیس و آغاز به کار مؤسسه مصباح در منطقه یک و سه آموزش و پرورش، به صورت خاص در این مجموعه مشغول به فعالیت هستم و این فعالیت‌ها تا به امروز نیز ادامه دارد. از نظر تحصیلاتی هم سوابق بنده شامل لیسانس مشاوره و فوق‌لیسانس برنامه‌ریزی درسی بوده

نامی آشنا و چهره‌ای ماندگار در عرصه مدیریت و رهبری آموزشی کشور به چشم می‌خورد که با تجربه چندین دهه فعالیت در عرصه آموزش و پرورش کشور، سکانداری مجتمع فرهنگی - آموزشی مصباح دانش را بر عهده دارد و از بنیان اصلی راه‌اندازی این مجتمع، از دهه ۷۰ در پایتخت ایران و قلب تهران بوده است.

استاد حاجی‌زاده عزیز و بزرگوار، مدیری مدبر و رهبری استراتژیک در عرصه مدیریت آموزشی کشور است که با عنایت ویژه خود به نشریه پی‌رنگ، موجبات مصاحبه‌ای هر چند موجز ولی پر از نکات و تجربیات آموزشی را پدید آوردند که در ادامه به شرح گفتگو با ایشان خواهیم پرداخت تا از این طریق، جرعه نوش تجربیات گرانقدر ایشان باشیم.

مسائل و مشکلات، به دنبال حل آن‌ها بوده و با دلسوزی و ممارست سعی در ساختن آینده خویش دارند.

▲ برای سند چشم‌انداز و استراتژی کلان مجتمع مصباح چه اهداف و برنامه‌هایی دارید؟

بی‌شک ارائه‌ی یک پاسخ کامل به این سؤال در وقت و حوصله مخاطبین عزیز نشریه پی‌رنگ نمی‌گنجد؛ چرا که برنامه‌ها و راهکارهای تدوین شده در این زمینه به صورت مقطعی و موردی از یکدیگر کاملاً متفاوت هستند. اما اگر بخواهیم به صورت کلی این مسئله را بررسی نماییم می‌توان چنین گفت که مؤسسه مصباح برای نیل به چشم‌انداز و حرکت در مسیر مأموریت اصلی ترسیم شده، ۹ راهبرد کلان دارد که به دنبال دستیابی و پاسخ‌گویی به آن‌ها است و می‌توان آن‌ها را شامل موارد زیر دانست:

- ارائه آموزش‌هایی با کارایی و اثربخشی قابل قبول، با تأکید بر روش‌های نوین جهانی
- آموزش مهارت‌های زندگی شامل مهارت‌های فردی، ارتباطی، اجتماعی و حرفه‌ای
- تأکید بر رشد همه جانبه با توجه به خصوصیات و ویژگی‌های فردی هر دانش‌آموز
- توسعه نگرش‌های فرهنگی و اجتماعی، ضمن توجه به سنت‌ها و ارزش‌های حاکم بر جامعه
- کشف استعدادها و زمینه‌سازی برای رشد و توسعه آن‌ها در دانش‌آموزان
- توجه به ارزش و نقش نهاد خانواده در

شکل‌گیری باورها و رفتارهای فرزندانمان

- توجه به نقش تعیین‌کننده نشاط و شادابی جسمی و روحی در کنار فعالیت‌های آموزشی و تربیتی

- همدلی، همراهی و حفاظت از دانش‌آموزان در مقابل بحران‌ها و چالش‌های پیش‌رو

- در نهایت ایجاد سازمانی دانش‌محور، پویا و آینده‌نگر با تکیه بر اصل مشارکت حداکثری

ما در مجموعه مصباح همیشه تلاش داشتیم تا به شیوه‌ای متفاوت، پیشرو و آینده‌نگرانه عمل کنیم

▲ مجتمع آموزشی مصباح را تا چه اندازه پیشرو و صاحب سبک در راستای سیاست‌های آموزشی و تربیتی کشور می‌دانید؟

پاسخ به این سؤال آن‌هم از طرف خودمان شاید کمی درست نباشد و بهتر است این سؤال را از خانواده‌هایی بپرسید که فرزندان‌شان سال‌هاست در این مجموعه همراه ما هستند. بنابراین اگر اجازه دهید این سؤال را به گونه‌ای دیگر پاسخ می‌دهم. ما در مجموعه مصباح همیشه تلاش داشتیم تا به شیوه‌ای متفاوت، پیشرو و آینده‌نگرانه عمل کنیم. ما همواره و در طی تمامی این سال‌ها سعی داشتیم تا خودمان، تبدیل به میزان و خط‌کشی برای سنجش

عملکرد دیگر مدارس باشیم و نه اینکه نگاه کنیم آن‌ها چه برنامه یا فعالیتی دارند که ما هم آن را در برنامه‌های خود بگنجانیم. بی‌شک مسیر توسعه، مسیر دشواری برای ما بوده و فراز و نشیب‌های بسیاری را در این راه چشیده‌ایم؛ اما امروز مصباح دیگر یک نهال نوپا نیست که نیاز به مراقبت شبانه‌روزی داشته باشد. مصباح، امروز به بلوغ رسیده و تبدیل به درختی سی ساله شده است. امروز دیگر دغدغه اصلی ما چگونگی ارائه آموزش‌های مصوب نیست؛ بلکه می‌خواهیم محصول این بلوغ، در محیط اجتماعی ما نیز دیده شود. راه‌اندازی مرکز تحقیق و توسعه، تلاش برای فعالیت‌های بیشتر و گسترده‌تر در فضای مجازی، ترجمه و تألیف کتب و همچنین ارائه فصل‌نامه تخصصی تغییر، در کنار فعالیت‌های خاص هر مقطع تحصیلی (که مقطع متوسطه یک نیز در این زمینه همیشه جزو بهترین‌ها بوده و هست)، همگی از جمله فعالیت‌هایی هستند که در تلاشیم به وسیله آن‌ها نقشی هر چند کوچک در راستای رشد و تعالی نظام آموزشی و تربیتی خود داشته باشیم.

▲ یک نهاد و یا مؤسسه آموزشی از نظر شما برای موفقیت باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

اولین موضوع حائز اهمیت در این زمینه استفاده از نیروهایی توانمند است که آشنا به موضوعات آموزشی و تربیتی باشند. موضوع دوم

انعطاف‌پذیری، برقراری ارتباطات سالم، پایدار و سازنده در محیط آموزشی است که نقشی تعیین‌کننده در موفقیت و ایجاد محیطی مناسب برای آموزش و پرورش فرزندانمان دارد. استقبال از ایده‌های نوآورانه و آینده‌نگرانه هم موضوع مهم دیگری است که باید به آن توجه نمود؛ چرا که رسالت اصلی ما آماده‌سازی امروز فرزندانمان برای ساختن فردایی بهتر است. در این میان تغییر و یا به عبارتی پویایی (علی‌الخصوص در سال‌های اخیر که تکنولوژی با سرعت بسیار بیشتری در حال پیشرفت است) موضوع مهم دیگری است که نباید به هیچ عنوان مورد غفلت قرار گیرد؛ چرا که دنیای امروز ما با سرعتی باورنکردنی در حال تغییر است و ما هم باید این تغییر را در جزء فرآیندها و زندگی‌مان ایجاد کنیم (تغییر محتوای آموزشی، سبک‌ها و روش‌ها، ابزارها و در نهایت دغدغه‌ها و نگرانی‌های والدین و خانواده‌ها همگی از جمله این موارد هستند).

▲ از نظر جناب‌عالی رهبری آموزش در عصر دیجیتال با چه چالش‌هایی روبه‌رو می‌باشد؟

یکی از مشکلات اساسی در این زمینه عدم آمادگی نیروی انسانی برای استفاده از ابزارهای دیجیتالی در فرآیند آموزش است. همچنین محتوای آموزشی مورد استفاده با دنیای دیجیتال تناسب نداشته و به نوعی باید مجدداً برنامه‌ریزی شود که این امر مستلزم پرداخت هزینه‌های بسیاری است (چه از نظر مادی و اقتصادی و چه از نظر نیروی انسانی و زمان لازم). اما در این میان عامل تعیین‌کننده دیگر این است که به عنوان مثال معلمی که تمام وقت خود را در طی روز مشغول آموزش است، خود چگونه می‌تواند فرصت پیدا کند تا برای پیشرفت و یادگیری بیشتر زمان بگذارد؟ اینجا درست همان جایی است که نقش سیاست‌گذاران آموزشی و مدیران مدارس بیش از هر زمان دیگری پررنگ می‌شود چرا که راه حل اصلی برون‌رفت از چنین بحرانی، ترتیب دادن کارگاه‌های آموزشی است که می‌تواند دانش، مهارت و نگرش معلمان و نیروی انسانی فعال در مجموعه را در این زمینه افزایش دهد. در پایان، ذکر این نکته هم ضروری به نظر می‌رسد که ما باید امروز به دنبال ایجاد نگرشی مشترک میان بزرگسالان و کودکان و نوجوانانمان باشیم. فرقی نمی‌کند مدرسه یا خانواده، ما بزرگ‌ترها از دنیای فرزندانمان بسیار دور هستیم. ما در عصر کتاب و کتابخانه رشد کردیم و فرزندانمان هر آنچه لازم دارند را با یک جست‌وجوی کوتاه در اینترنت پیدا خواهند کرد. در واقع آن‌ها نسلی هستند که هیچ تصویری از دنیای بدون اینترنت ندارند، پس این وظیفه ما

است که به هر شکلی شده، دنیای آن‌ها را درک کنیم و فراتر از آن، آن‌ها را برای زندگی فردا آماده کنیم. این قطعاً کار آسانی نخواهد بود و بی‌شک یک شبه نمی‌توان به این موضوع دست یافت؛ بلکه مطالعه، ممارست و مهر بسیاری نیاز است که بتوان به چنین درک عمیقی رسید.

▲ به نظر حضرت‌عالی نظام آموزش و پرورش کشور جوابگوی نیاز روز دانش‌آموزان و خانواده‌های آنان هست یا خیر؟ (به چه دلیل)

پاسخ این سؤال هم بله است و هم خیر. بگذارید کمی در این رابطه توضیح بیشتری بدهم. برنامه آموزشی ارائه شده توسط آموزش و پرورش همان‌گونه که از نام آن پیداست، آموزش پایه است و هدف آن صرفاً ارائه اطلاعاتی مقدماتی به دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها است تا بتوانند حداقل نیازهای خود را پاسخ دهند. بی‌شک نمی‌توان چنین آموزشی را کافی دانست اما می‌توان گفت که این آموزش‌ها برای تمامی افراد جامعه لازم و ضروری است. در واقع اگر این برنامه‌ها کافی بودند دیگر چرا افراد باید تحصیلات تکمیلی خود را ادامه می‌دادند و در زمینه‌های مختلف، دانش تخصصی کسب می‌کردند؟ بنابراین آنچه در این میان بیش از سایر موارد حائز اهمیت است، نقش مدیران، مشاوران، معلمان و سایر دست‌اندرکاران عرصه آموزشی است که می‌بایست بر اساس نیازسنجی‌های دقیق و به فراخور مخاطبین خود برنامه‌ها و آموزش‌های مناسبی را در اختیار دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها قرار دهند. اگر چه شاید این موضوع در نگاه اول کمی سخت، گیج‌کننده و یا حتی ناممکن به نظر برسد؛ اما ما امروز شاهد آن هستیم که حتی بسیاری از معلمانی که در مناطق محروم نیز به امر آموزش می‌پردازند نیز نسبت به این موضوع واقف هستند و سعی دارند در حد توان خود و با عشقی مثال‌زدنی، این سختی‌ها را به جان خریده و برای رشد و تعالی مخاطبینشان فعالیت کنند. بنابراین اگر بخواهیم صحبت‌هایم را در این بخش جمع‌بندی کنم می‌توانم چنین گفت که مدارس و سایر نهادها و سازمان‌های آموزشی، همگی رسالتی فراتر از برنامه‌های آموزشی مصوب خود بر گرده دارند که می‌بایست به فراخور مخاطبینشان، ضمن شناسایی، نسبت به آموزش آن‌ها نیز اقدام نمایند. موضوعاتی که مؤسسه مصباح در سال‌های اخیر سعی کرده است تا با تدوین طرح‌های پژوهشی و انجام نیازسنجی دقیق از مدیران، مسئولین پایه، معلمان، خانواده‌ها و در نهایت دانش‌آموزان بتواند آن‌ها را به درستی شناسایی کرده و با استفاده از رهنمودهای مشاورین متخصص در این زمینه، آن‌ها را در دل برنامه‌های درسی یا فوق‌برنامه

برای دانش‌آموزان، خانواده‌ها و کادر آموزشی و اجرایی خود بگنجانند.

یکی از بزرگ‌ترین آفت‌هایی که نظام آموزشی ما علی‌الخصوص در سال‌های اخیر با آن روبه‌رو شده، نبود یک رویکرد آموزشی جامع در زمینه تعلیم و تربیت فرزندانمان است.

▲ فکر می‌کنید جای چه رویکردی در آموزش کشور ما خالی است؟

اگر بخواهیم به صورت ریشه‌ای به این سؤال مطرح‌شده پاسخ دهیم می‌توان چنین گفت که یکی از بزرگ‌ترین آفت‌هایی که نظام آموزشی ما علی‌الخصوص در سال‌های اخیر با آن روبه‌رو شده، نبود یک رویکرد آموزشی جامع در زمینه تعلیم و تربیت فرزندانمان است. ما امروز به خوبی می‌دانیم که کودکان ما در دوران پیش‌دبستانی و دبستان نیازمند استفاده از رویکردهای آموزشی هستند که ضمن تکریم و پرورش ارزش‌های ذاتی مثبت آن‌ها، فرصتی را نیز برای کشف تجربی علوم فراهم آورند (نظیر ساخت‌وسازگرایی). اما در این میان اتفاق به وجود آمده این است که بسیاری از ارزش‌های نادرستی که مؤسسات صرفاً تجاری ایجاد کرده‌اند، خانواده‌ها را به سمت رویکردهایی برده است که فرزندان خود را حتی از دوران دبستان هم به سمت کلاس‌های تست‌زنی ببرند و به جای زمان گذاشتن برای آموزش ارزش‌ها و اصول اخلاقی، تنها علوم و ریاضیات را به آن‌ها آموزش دهند. همچنین نبود یک رویکرد واحد در زمینه آموزش باعث شده است که بسیاری از مؤسسات به صورت سلیقه‌ای یک متدولوژی را به عنوان مبنای کار خود قرار داده و بر اساس نام آن، سعی در تبلیغ خود داشته باشند. شاید در نگاه اول این موضوع یک پیشرفت به حساب بیاید، اما باید به این نکته توجه داشته که جدای از آفت‌ها و پیامدهای نامناسبی که چنین اقداماتی برای فرزندانمان به همراه خواهند داشت (چرا که چنین مؤسساتی عموماً فاقد زیرساخت‌ها و منابع لازم برای پیاده‌سازی چنین روش‌هایی هستند)، این موضوع سبب خواهد شد تا خانواده‌ها نیز بیش از پیش در فرآیند انتخاب خود دچار ابهام شده و به مرور زمان چون احساس می‌کنند از دانش کافی در زمینه آموزش فرزندانمان برخوردار نیستند، از محیط مدرسه فاصله بگیرند (و این دقیقاً همان نقطه‌ای است که بحران‌های هویتی، روحی و روانی کودکان و نوجوانانمان ایجاد می‌شود). همچنین آفت دیگری که نبود یک رویکرد واحد

کرد. بحثی که سال‌هاست در عرصه آموزش از آن غفلت شده و نیاز به توجهی جدی دارد.

▲ به نظر شما تفاوت بارز و شاخص دانش‌آموزان مصباح در چیست؟

به نظر من مهم‌ترین ویژگی دانش‌آموزان مصباح، تعادل آن‌ها است. تعادل یعنی دانش‌آموزان مصباح در محیطی رشد می‌کنند که هم به مباحث آموزشی آن‌ها توجه می‌شود و هم به مسائل تربیتی‌شان. به‌خصوص در دهه‌های اخیر

▲ به عنوان یک استاد چه احساسی دارید زمانی که متوجه می‌شوید دانش‌آموزان شما به موفقیت‌هایی در عرصه‌های مختلف دست یافته‌اند؟

به نظر اولین و بزرگ‌ترین احساسی که به هر معلمی در چنین شرایطی دست می‌دهد احساس شادمانی و غرور است (از نوع مثبت آن)؛ چرا که درست در چنین لحظاتی است که شما متوجه می‌شوید تلاش‌هایتان بی‌ثمر نبوده و زحمات

در فضای آموزشی با خود به همراه دارد، زیر سؤال رفتن اصل عدالت آموزشی است؛ چرا که بدین واسطه کودکان و نوجوانانی که در شهرها و نقاط توسعه‌یافته‌تر زندگی می‌کنند، به دلیل وجود امکانات بیشتر (نیروی انسانی آموزش‌دیده، ابزارها و ...) بهره بیشتری از آموزش‌های خود خواهند برد و عموماً در سیستم آموزشی ما موفق‌تر هستند.

معیارهای تربیتی دقیقاً همان مسئله‌ای است که سبب تمایز یک مؤسسه آموزشی با دیگر مؤسسات هم‌ترازش می‌شود

▲ به نظر جنابعالی چه راهکارهایی برای رسیدن به آموزش مطلوب و ایده‌آل می‌بایست مورد توجه سیاست‌گذاران این امر، قرار گیرد؟

اگر منظور شما در سؤال مطرح شده سیاست‌گذاران کلان آموزش و پرورش است، مهم‌ترین موضوعی که امروز باید به آن پرداخته شود، پرورش نیروی انسانی مجرب است؛ چرا که آموزش و پرورش با خلأ بسیار جدی در این زمینه مواجه است. موضوع دوم اما تغییر نگرش حاکم بر فضای آموزش و پرورش است. موضوعی که در سال‌های گذشته تنها محدود به تدوین اسناد بالادستی شده و تا به امروز شاهد حرکتی بنیادین و تحول‌آفرین در این زمینه نبوده‌ایم. علاوه بر این استفاده از فناوری‌های به‌روز و کارآمد در فرآیندهای آموزشی نیز موضوع دیگری است که باید به آن توجه نمود و اقدامات به موقع و مناسبی را در این زمینه به انجام رساند. اگر چه در یکی دو سال اخیر و به سبب بروز بحران جهانی کرونا این موضوع کمی مورد توجه قرار گرفته است، اما نکته‌ای که در این زمینه وجود دارد و می‌بایست همین امروز به آن توجه نمود (حتی کمی هم دیر شده است)، برنامه‌ریزی برای دوران پساکرونا است. ما باید حداقل خودمان به روشنی بدانیم که پس از پایان یافتن این همه‌گیری، کدام بخش باید به شرایط قبل بازگردد و کدام ویژگی‌های آموزش آنلاین، به ما در ارائه خدمات بهتر یاری می‌رساند و باید آن‌ها را حفظ کنیم؟ در واقع ما باید تغییر را از خودمان شروع کنیم و تمامی موارد بیان‌گشته را در سازمان خودمان نهادینه‌سازی کنیم. در پایان رصد و پایش رشد و پیشرفت دنیا در زمینه آموزش نیز از دیگر مباحثی است که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. تحقیق و توسعه باید به جزئی‌جانداندنی از سازمان‌های آموزشی ما تبدیل شود و برای این موضوع هزینه پرداخت

همکارانتان به بار نشسته است. من تاکنون بارها افتخار تجربه چنین لحظاتی را داشته‌ام و به خود می‌بالم که در مجموعه‌ای مشغول به فعالیت هستم که همکارانی چنین توانمند در آن مشغول به فعالیت هستند که می‌توانند این‌گونه افتخاراتی را بیافرینند. اما آنچه همواره دغدغه من و سایر همکارانم در مصباح بوده و عموماً در چنین لحظاتی بیش از پیش ذهنمان را درگیر می‌کند این است که چگونه می‌توانیم بستری را فراهم آوریم تا دانش‌آموزان بتوانند در آن آزادانه استعداد‌های مختلفشان را بروز دهند و نسبت به توسعه آن اقدام ورزند. فرزندان ما دارای توانمندی‌های بالقوه بسیاری هستند و تنها در صورت برقراری تعاملی مناسب میان خانواده و مدرسه است که می‌توان آن‌ها را به توانایی‌هایی بالفعل تبدیل کرد. لذا فارغ از بحث شادی و غروری که در چنین لحظاتی ما و خانواده‌ها در کنار هم تجربه می‌کنیم، احساسی که بیش از دیگر احساسات بروز پیدا می‌کند، احساس سنگینی مسئولیتی است که بر دوش من و سایر همکارانم است تا بتوانیم برای فرزندانمان بهترین محیط ممکن را برای تعلیم و تربیت فراهم آوریم.

که این موضوع در محیط‌های مختلف آموزشی (اعم از خانواده و یا مدرسه)، مورد غفلت قرار گرفته، آن هم در شرایطی که همگی ما به خوبی از اهمیت آن باخبر هستیم. معیارهای تربیتی دقیقاً همان مسئله‌ای است که سبب تمایز یک مؤسسه آموزشی با دیگر مؤسسات هم‌ترازش می‌شود (و نه معیارهای آموزشی). امروز ما شاهد آن هستیم که خانواده‌ها دیگر همچون گذشته تنها بر اساس قبولی‌های کنکور، مدرسه فرزندان‌شان را انتخاب نمی‌کنند. در واقع دغدغه آموزشی، دیگر دغدغه اول خانواده‌های ما نیست؛ بلکه این مسائل تربیتی هستند که تبدیل به ملاک عمل خانواده‌ها شده‌اند. در حقیقت پدران و مادران امروزی بیش از هر زمان دیگر و بیش از هر فرد دیگری بر اهمیت این موضوع واقف هستند؛ چرا که می‌بینند عمل به توصیه دیگران و پیاده‌سازی آنچه پدران و مادرانشان به کار بسته‌اند دیگر کمکی به آن‌ها در تربیت فرزندان‌شان نمی‌کند. بر همین اساس مؤسسه مصباح نیز ضمن توجه به مسائل آموزشی، تربیت را اولویت عمل خود قرار داده و برای همین بود که من تعادل را به عنوان یک ویژگی تربیتی، مهم‌ترین شاخصه دانش‌آموزان مصباح می‌دانم.

▲ با توجه به تجربیات حضرت‌تعالی، ویژگی‌های یک معلم تأثیرگذار و اثربخش چیست؟

بی‌گذارید سؤالتان را کمی اصلاح کنم و بعد پاسخ آن را بدهم. من هنوز هم خودم را یک معلم می‌دانم و اگر از من بپرسید که چگونه تلاش می‌کنم تا معلم بهتری شوم به شما پاسخ خواهم داد که همواره تلاش می‌کنم تا در کنار مسائل آموزشی، شناخت خوبی نیز از مخاطبینم داشته باشم. همیشه در کلاس‌های درسم تلاش می‌کنم تا تفاوت‌های فردی دانش‌آموزانم را ببینم و به فراخور هر شخص، سعی می‌کنم تا تعاملات مناسبی با او ایجاد کنم؛ چرا که تنها در این صورت است که من معلم می‌توانم با هر آنچه در توان دارم بر روی دانش‌آموزانم تأثیر بگذارم و مطالب لازم را به آن‌ها انتقال دهم. همواره سعی کرده‌ام در کنار معلمی، دانش‌آموز خوبی نیز باشم و با مهارت‌های روز آشنا باشم. همواره سعی کردم تا کمی از زمانم را به مطالعه در زمینه روان‌شناسی و جامعه‌شناسی اختصاص دهم تا بتوانم نسل امروز را به خوبی بشناسم، آن‌ها را بهتر درک کنم و از اولویت‌ها و حساسیت‌هایشان باخبر شوم. اگر بخواهم به عنوان یک معلم قدیمی یک توصیه به همکاران جوان‌ترم در این زمینه بکنم همین است «معلم خوب، معلمی است که خودش، بهترین دانش‌آموز کلاسش است».

▲ با عنایت به رشد تکنولوژیک و تغییر فرآیند آموزشی در جهان، جهت ارتقاء سطح کیفی و دانش‌افزایی مجتمع تحت امر خود چه سیاست‌ها و برنامه‌هایی دارید؟

تجربه نشان داده که بحران‌ها و فاجعه‌ها همیشه زمینه‌ساز تغییر شده‌اند. آن هم غالباً تغییراتی که وضع را بهتر از قبل کرده‌اند. به عنوان مثال همه‌گیری آنفولانزا در سال ۱۹۸۱ منجر به ایجاد سازمان‌های سلامت ملی در چندین کشور اروپایی شد و یا رکود بزرگ حاکم بر کشورهای جهان پس از پایان یافتن جنگ جهانی دوم، سبب شد تا رفاه، به شکل امروزی آن دوباره بازتعریف شود. آنچه ما امروز در عرصه آموزش تجربه می‌کنیم، شاید بزرگ‌ترین بحرانی باشد که تاکنون روی داده و این بهترین فرصت است که بتوانیم از آن برای بهبود شرایط استفاده کنیم. ما هرگز نمی‌خواهیم و نباید به شرایط قبل بازگردیم. آموزش پسا کرونا نباید با آموزش پیش از کرونا یکی باشد. ما باید ترس جمعی را یاد بگیریم و نسبت به این موضوع به توافق برسیم که از چه چیزی ترسیده‌ایم. ما باید از دل تهدیدات، فرصت‌ها را زنده کنیم و به نوعی استاد تغییر باشیم، نه بنده تقدیر. پیترو بیکر نویسنده آمریکایی در این باره می‌گوید: وقتی یک جامعه دچار بحران می‌شود، واقعیت‌های بنیادین آن اجتماع همان‌گونه که هستند آشکار می‌شوند و عموماً در چنین مواقعی است که مشخص می‌شود شکاف‌های جامعه واقعاً چقدر عمیق هستند. بحران کرونا برای ما درس‌های بسیاری با خود به همراه داشت و حقیقت فضای آموزش را برای همگان عیان ساخت. نوآوری‌ها فرصت شکوفایی پیدا کردند و کاستی‌هایی که سال‌ها بود با آن‌ها روبه‌رو بودیم در کمترین زمان ممکن حل و فصل شدند. حالا این وظیفه ما است که نگذاریم این شور، این انگیزه مضاعف، این همت گروهی که همکاران و خانواده‌های ما در طی این مدت داشتند

دوباره خاموش شود.

▲ از جنابعالی خواهشمندیم به عنوان حُسن ختام گفت‌وگو، رهنمودی برای مخاطبین عزیز نشریه پی‌رنگ بیان فرمائید.

از آنجایی که والدین و دانش‌آموزان، مخاطبین اصلی نشریه پی‌رنگ به حساب می‌آیند و مسئولین مقطع متوسطه اول در تلاش هستند تا مطالب و فعالیت‌هایشان را از طریق این نشریه با آن‌ها در میان بگذارند، شرط اصلی برای ماندگاری این حرکت، همراهی و همکاری خانواده‌ها است. بیان دقیق فعالیت‌ها توسط همکاران شما، مطالعه و بررسی جزء به جزء آن‌ها توسط خانواده‌ها و در نهایت دریافت نقطه نظرات آن‌ها و تلاش در راستای بهبود محتوا در هر شماره، موضوعی است که باید به عنوان هدف اصلی از ارائه طرح حاضر دنبال شود. بی‌شک در کنار تمام فعالیت‌های متنوع مقطع متوسطه یک، ارائه چنین طرحی به عنوان فعالیتی جدید و نفس‌گیر، قابل تقدیر است و امیدواریم با همراهی و حمایت خانواده‌ها در این مسیر، به نتیجه مطلوب برسند.

▲ در پایان ضمن عرض تشکر و سپاس از حضرت‌تعالی که امکان این مصاحبه را فراهم آوردید اگر نکته و مطلب خاصی مدنظرتان هست که به آن پرداخته نشده است، بفرمایید. من هم از شما تشکر می‌کنم و در مسیر پیش رو برایتان موفقیت آرزو مند.

رسانش

ویژه‌ی نوجوان

شناختی از مغز نوجوان

از نوجوانان سؤالاتی که با علامت «چرا» شروع می‌شود، نپرسید!

در دوره نوجوانی با پیدایش قدرت تعقل و تفکر، فرد این فرصت را پیدا خواهد کرد تا با به‌کارگیری عقل و بر پایه اطلاعات درست، ساختار ضمیر ناخودآگاه خود (شخصیت) را در صورت لزوم به‌طور خودآگاه تغییر دهد و یا این‌که بدون تغییر چندانی هر آن‌چه را که بوده است، تثبیت کند.

در واقع دوران نوجوانی، شاید آخرین فرصت جدی برای والدین و مربیان باشد که فرزندان یا شاگردان خود را در مسیر صحیح هدایت کنند. از این جهت و بنا بر اهمیت این موضوع به بررسی سخنان مارتین ریچاردز، پژوهشگر مسائل کودکان و نوجوانان خواهیم پرداخت:

نوجوانان؟!

چه کسی با آنها سروکار داشته؟

من با سه‌تاشان سروکار داشته‌ام! بنابراین تجربه کرده‌ام که چطور شیرینی «بابا دوست دارم» به تلخی «بابا ازت متنفرم» تبدیل می‌شود آن هم در طی کمتر از یک دهه!

اما این اتفاق جدیدی نیست. در داستان زمستان اثر شکسپیر، چوپانی که گوسفندانش را تعدادی نوجوان ترسانده‌اند، می‌گوید ای کاش سنی بین ده تا بیست و سه سالگی یا وجود نداشت یا در طی این سنین، نوجوانان می‌خواستند! چرا که هیچ اتفاق خوبی در این سنین وجود ندارد مگر بی‌احترامی به بزرگ‌ترها، دعوا و چیزهایی از این قبیل.

به این جمله‌ها دقت کنید:

نوجوانان به بزرگ‌ترها بی‌احترامی می‌کنند، با والدین خود مخالفت می‌کنند، همه غذاهای خوشمزه روی میز را یک‌باره می‌بلعند، پاهایشان را روی پا می‌اندازند و معلم‌هایشان را دست می‌اندازند.

این سخنان متعلق به زمان سقراط؛ یعنی حدود ۲۰۰۰ سال پیش است.

طی صد سال اخیر اطلاعات زیادی در زمینه علوم مغز و اعصاب به‌دست آمده است که ما را در مورد نوجوانان و آن‌چه در مغزشان می‌گذرد آگاه می‌کند. بسیاری از رفتارهای نوجوانان امروزه قابل درک است و دانشمندان همچنان در حال مطالعه این رفتارها هستند. در این نوشته سه مورد از این

دستاوردهای علوم اعصاب را با شما در میان می‌گذاریم:

اولین نکته درباره بخش پیش‌پیشانی مغز است این بخش که در قسمت جلوی مغز قرار دارد، مرکز تصمیم‌گیری است. توصیف رابرت وینستون در مورد این بخش زیبا است:

وقتی وارد یک رستوران می‌شویم با وجود این‌که گرسنه هستیم، بخش پیش‌پیشانی مغز است که مانع می‌شود تا غذا را از طرف دیگران بقاپیم!

می‌خواهم برای شما داستان یک کارگر راه آهن به نام «فینس گیچ» را تعریف کنم. در دهه ۱۸۴۰ زمانی که آمریکا در حال گسترش خطوط راه آهن به سمت غرب بود، کار این مرد بیست ساله، قرار دادن مواد منفجره در میان کوه برای باز کردن راه بود. او مواد منفجره را داخل سوراخی قرار می‌داد و دستیارش روی سوراخ را با شن می‌پوشاند و آن را داخل سوراخ فشرده می‌کرد.

برای فشرده کردن شن از وسیله‌ای استفاده می‌کردند که ارتفاعی در حدود ۳ متر و قطری حدود یک اینچ داشت و یک سرش تیز و سر دیگرش برای فشردن شن پهن بود. یک روز دستیار فراموش کرد داخل سوراخ را با شن پر کند. بنابراین در زمان انفجار، وسیله نوک تیز از گونه چپ فینس وارد و از

بالای سرش خارج شد در این اتفاق، مقداری از جمجمه و بخشی از مغز او هم خارج شد اما فینس از جایش بلند شد و بعد از این‌که بسیار منطقی با افرادی صحبت کرد، سوار گاری شد و به خانه رفت. سی دقیقه بعد در منزل دکتر بالای سرش رسید و او را درمان کرد. فینس به زندگی‌اش ادامه داد و حدود یازده سال بعد از این حادثه مُرد؛ اما در مدتی که زنده بود شخصیتش تغییر کرد و از یک جوان دوست‌داشتنی به فردی غیر قابل اعتماد بدل شد که وقتی به خواسته‌هایش نمی‌رسید خشمی ناگهانی و کنترل نشده از خود نشان می‌داد.

این خصوصیات به نظرتان آشنا نیست؟

بعد از این اتفاق بود که شناخت ما از مغز انسان و مخصوصاً بخش پیش‌پیشانی به سرعت افزایش یافت. امروزه می‌دانیم چطور ممکن است بخش قابل توجهی از مغز خود را از دست بدهیم و همچنان مانند افراد عادی راه برویم و حرف بزنیم. علاوه بر این امروزه می‌دانیم چطور بخش پیش‌پیشانی مسئول شکل دادن به شخصیت ماست. بنابراین خیلی هم عجیب نبود وقتی در اواسط قرن گذشته، برخی از دانشمندان از این اطلاعات برای از کار انداختن عمده بخشی از لوب پیشانی جهت درمان بیماری‌های روانی استفاده می‌کردند. خدا را

شکر که امروزه دیگر این عمل انجام نمی‌شود. امروزه ما برای انجام چنین تحقیقاتی از MRI استفاده می‌کنیم.

جوانی به نام چی گید اتفاق جدیدی در علوم اعصاب را رقم زد. او با استفاده از MRI، تحقیقی درباره کودکان انجام داد و متوجه شد که برخلاف آنچه تا آن زمان تصور می‌شد در زمان بلوغ دسته جدیدی از نورون‌ها در مغز ایجاد می‌شود. جریان به این صورت است که طی فرآیندی به نام Myelination (ساخته شدن غلاف میلین) مسیرهای عبور پیام عصبی تقویت می‌شوند (فرآیندی مشابه عایق کردن لوله‌های ساختمان). چی گید، اسم این فرآیند را مرحله «یا از آن استفاده کن یا از دستش بده»

(use it or lose it stage) گذاشت. ساخته شدن غلاف میلین، کار خود را از پشت مغز شروع می‌کند و به سمت جلو پیش می‌رود. در نتیجه آخرین قسمت مغز که بالغ می‌شود، بخش پیش پیشانی است؛ یعنی همان بخش تصمیم‌گیری مغز. کامل شدن این فرآیند تا حدود بیست سالگی طول می‌کشد. بنابراین نوجوانان تصمیم‌گیرنده‌های خوبی نیستند و امروزه ما دلایلش را به خوبی می‌دانیم.

دومین نکته ما را با دانشمند دیگری آشنا می‌کند: دوبرا یورگلون تاد.

او نیز در تحقیقاتش از اسکن MRI استفاده کرد. او به بزرگسالان و نوجوانان، در حالی که با این روش اسکن می‌شدند، تصاویری را نشان داد تا ببیند هر کدام از افراد از کدام بخش از مغزشان برای پردازش آن چه دیده‌اند استفاده می‌کنند. یکی از این تصاویر، صورت کسی بود که از چیزی ترسیده است؛ تمام بزرگسالانی که این تصویر را دیدند، تفسیرشان از

عکس مفهوم ترس بود اما نیمی از نوجوانانی که عکس را دیدند آن را غمگین بودن، شوکه شدن، پریشانی یا عصبانیت تفسیر کردند. چرا؟

آنچه دوبرا یورگلون تاد کشف کرد این بود که بزرگسالان از قشر پیش پیشانی مغزشان برای تفسیر آن چه دیده بودند استفاده کردند، در حالی که نوجوانان از آمیگدال مغزشان استفاده کرده بودند، چرا که هنوز بخش پیش پیشانی آن‌ها در حال کامل شدن است. آمیگدال برای چه کاری است؟

آمیگدال بیشتر مسئول ایجاد پاسخ‌های احساسی است تا پاسخ‌های منطقی. بنابراین نوجوانان نه تنها از تصمیم‌گیری طفره می‌روند بلکه وقتی هم تصمیمی می‌گیرند، معمولاً در حال استفاده از بخش اشتباهی از مغزشان هستند.

سومین نکته‌ای که می‌خواهیم با شما در میان بگذاریم در مورد بخش مخچه مغز است. اگرچه مخچه در پشت سر قرار دارد ولی این بخش هم تا اوایل بیست سالگی کامل نمی‌شود و در طول نوجوانی به رشد خود ادامه می‌دهد.

چی گید مخچه را با آن چه خودش تفکر برتر می‌نامد؛ یعنی ریاضیات، موسیقی و فلسفه مرتبط می‌داند.

با توجه به این که مخچه در ایجاد تعادل نیز نقش دارد، کاملاً محتمل است که ورزش کردن یا فقط دویدن بتواند در ایجاد یادگیری در این سطوح بالا، نقش داشته باشد و البته بسیاری از ما ارتباط بین فعالیت بدنی و یادگیری را خودمان مستقیماً تجربه کرده‌ایم.

حالا با این اطلاعات چه کار می‌توانیم انجام دهیم؟ اولاً پیشنهاد می‌کنم از نوجوانان سوالاتی که با علامت «چرا» شروع می‌شود، نپرسید؛ به جایش از آن‌ها بخواهید تا رفتارشان را برای شما بازگو کنند.

از آن‌ها بخواهید به شما بگویند چه کاری انجام داده‌اند. بدیهی است که از هر دو راه در انتها به یک جواب می‌رسیم ولی شاید بدون درگیری اضافه.

دوم این که از پرسیدن سوالاتی که بیش از یک مفهوم در آن‌ها مورد سؤال است بپرهیزید.

مغز نوجوانان به اندازه کافی مشغول است و نیازی نیست سردرگمی‌های بیشتری را به آن اضافه کنید. به یاد داشته باشید که مغز نوجوانان در برخورد با مسائل جدید معمولاً به آن‌ها پاسخ احساسی می‌دهد تا پاسخ منطقی.

ساده کردن مسائل، احتمال واکنش «جنگ یا گریز» را از جانب نوجوانان کاهش می‌دهد و با توجه به بحث تقویت راه‌های انتقال پیام عصبی (که بحث شد)، پیشنهاد من این است که به نوجوانان استراحت دهید. به مغز نوجوانان زمان دهید تا مسائل را دریافت و درک کند.

و در آخر یک پیشنهاد، چرا به نوجوانان نمی‌گوئیم؟ چرا همین اطلاعات را با آن‌ها در میان نمی‌گذاریم تا شاید به آن‌ها درک بهتر و حتی قدرت کنترل بهتر را بر چگونگی رشد خودشان بدهیم؟

امروزه صحبت‌های زیادی درباره «انگیزه» و تأثیر آن در یادگیری وجود دارد و امروزه می‌دانیم که انگیزه داشتن چقدر با «هویت داشتن» در ارتباط است؛ هر چه بهتر خودمان را بشناسیم، بهتر می‌توانیم خودمان را اصلاح کنیم.

اگر به نوجوانان اندکی بیشتر اطلاعات دهیم که در بدنشان چه اتفاقی در حال رخ دادن است، شاید بتوانیم کمکشان کنیم. مطمئناً این کار ضرری نخواهد داشت.

مرکز تحقیق و توسعه‌ی مؤسسه‌ی مصباح دانش

انتشار هشتمین شماره از فصل‌نامه‌ی داخلی تغییر

به مناسبت بزرگداشت روز جهانی علم در خدمت صلح و توسعه

پرونده ویژه این شماره

«توسعه آموزشی و آموزش توسعه‌ای»

به همراه مطالبی در خصوص

«واکای پدیده اختلال اضطراب پس از حادثه»

«طراحی آموزشی مبتنی بر تجربه یادگیری»

۰۲۱-۲۲۶۷۲۵۶۴

۰۲۱-۲۲۶۹۷۸۰۳

برای پیش‌سفارش این مجموعه و برخورداری از تخفیف ویژه، با روابط عمومی مؤسسه مصباح دانش تماس حاصل فرمایید.

مهارت و توانایی

پر پایه

اخلاق و دانایی